

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет

імені Петра Могили

Факультет економічних наук

Кафедра менеджменту

Ганганов Владислав Володимирович

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ

Кваліфікаційна робота бакалавра на здобуття
ступеня вищої освіти бакалавр
галузі знань 07 «Управління та
адміністрування» спеціальності 073
«Менеджмент»
за освітньо-професійною програмою «Менеджмент»

Керівник кваліфікаційної роботи
бакалавра: канд. екон. наук, доцент
Васильєв А.А.

Рецензент: канд. екон. наук, доцент
Євчук Л.А.

Миколаїв 2023

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

Факультет економічних наук

Кафедра менеджменту

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма: «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о завідувача кафедри менеджменту

к.е.н., доцент Дранус Л.С.

“ ” _____ 20 _____ року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Ганганову Владиславу Володимировичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи: «Ризик-менеджмент фінансової установи»
керівник кваліфікаційної роботи канд. екон. наук, доцент Васильєв А.А.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ ” _____

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи до 21.06.2023

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: фінансова та бухгалтерська звітність банку, статистичні дані, нормативно-законодавче забезпечення, науково-практичні та теоретико-методичні роботи вітчизняних та зарубіжних вчених.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) визначення ризик-менеджменту; важливість ризик-менеджменту в банківській сфері; обґрунтування вибору ПриватБанку як об'єкта дослідження, огляд теоретичних аспектів ризик-менеджменту; основні поняття та принципи ризик-менеджменту; методи та інструменти ризик-менеджменту; ризики, що характерні для банківської сфери; аналіз ризиків, з якими зіштовхується ПриватБанк; кредитний ризик; ринковий ризик; ліквіднісний ризик; операційний ризик; ризик недобросовісної поведінки клієнтів; технологічний ризик
Застосування ризик-менеджменту в ПриватБанку; організаційна структура відділу ризик-менеджменту; процес ідентифікації, оцінки та керування ризиками: моніторинг та звітність щодо ризиків; роль керівництва в ризик-менеджменті; переваги та виклики ризик-менеджменту в ПриватБанку: позитивні результати та внесок ризик-менеджменту.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): Рис. 1.1 – Алгоритм ідентифікації ризиків; Рис. 1.2 – Класифікація ризиків; Рис 3.1 – Способи впливу на ризик; Рис 3.2 – Основні форми профілактики ризиків; Рис 3.3 – Підрозділи, що беруть участь у процесі управління ризиками.

6. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційна робота	Строк виконання етапів кваліфікаційна робота	Примітка
1	Затвердження теми і призначення наукового керівника		Виконано
2	Підготовка дослідницької пропозиції		Виконано
3	Побудова плану дослідження (вступ мета та завдання дослідження)		Виконано
4	Огляд літератури та формування методології аналізу(огляд літератури та методологія дослідження) (текст статті, тези доповіді)		Виконано
5	Формування інформаційної бази дослідження та проведення емпіричного аналізу		Виконано
6	Написання вступу та розділу 1		Виконано
7	Написання розділу 2		Виконано
8	Написання розділу 3		Виконано
9	Підготовка висновків та дискусії (Результати та дискусія. Висновки.)		Виконано
10	Оформлення кваліфікаційної роботи та підготовка її до захисту		Виконано

Студент Ганганов В.В.

Керівник кваліфікаційної роботи Васильєв А.А.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ	8
1.1. Сутність ризик-менеджменту	8
1.2. Види ризиків та особливості управління ними.....	17
1.3. Зарубіжний досвід щодо ризик-менеджменту фінансової установи та її фінансової стійкості.....	28
2. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ ПРИВАТБАНК	33
2.1. Загальна характеристика АТ КБ «ПриватБанк»	33
2.2. Аналіз економічного та фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк».....	35
2.3. Аналіз рівня фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк»	50
3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	59
3.1. Інструменти оптимізації ризиків	59
3.2. Організаційне забезпечення процесу управління ризиками АТ КБ «ПриватБанк»	69
3.3. Напрями ефективного управління ризиками банку з метою подальшого зміцнення власного рівня фінансової стійкості	74
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86
ДОДАТКИ	92

ВСТУП

Ризик-менеджмент є важливою складовою управління фінансовою діяльністю будь-якого банку, оскільки дозволяє ефективно управляти ризиками, що виникають під час здійснення фінансових операцій. Приватбанк, як один з найбільших банків України, не є винятком і активно застосовує різноманітні методи та стратегії ризик-менеджменту, щоб забезпечити стійкість та безпеку своєї діяльності.

Актуальність теми зумовлена тим, що в сучасних умовах глобалізації та посилення конкуренції на ринку фінансових послуг тема ризик-менеджменту є дуже важливим аспектом формування підприємства. Ризик-менеджмент є необхідною складовою управління фінансовою діяльністю будь-якого банку, оскільки дозволяє ефективно управляти ризиками, що виникають під час здійснення фінансових операцій.

У світі постійно змінюються економічні, політичні та соціальні умови, що може впливати на рівень ризиків, з якими стикаються банки. Тому важливо постійно оновлювати та покращувати системи ризик-менеджменту з метою забезпечення стійкості та безпеки фінансової діяльності.

Конкретно, Приватбанк є одним з найбільших банків України та має значний вплив на фінансову систему країни. Тому дослідження системи ризик-менеджменту Приватбанку є дуже актуальним та важливим для оцінки ефективності застосованих методів та стратегій управління ризиками, а також для вдосконалення їх у майбутньому.

Отже, дана тема є дуже актуальною у світлі посилення конкуренції на ринку фінансових послуг та необхідності забезпечення стійкості та безпеки фінансової діяльності банків, зокрема Приватбанку.

Метою даної роботи є аналіз ризик-менеджменту банку та визначення шляхів підвищення ефективності її управління в контексті сучасного стану розвитку банківської системи в Україні.

Задачами цієї кваліфікаційна роботи є:

1. Визначити сутності ризик-менеджменту фінансової установи.
2. Описати зовнішні та внутрішні ризики, які можуть впливати на діяльність підприємства.
3. Проаналізувати досвід провідних зарубіжних компаній щодо ризик-менеджменту.
4. Надати загальну характеристику підприємства АТ КБ «ПриватБанк».
5. Проаналізувати фінансові звіти банку, звіт про прибутки, для визначення загального економічного та фінансового стану банку.
6. Провести детальний аналіз фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк».
7. Дослідити та проаналізувати існуючі способи оптимізації ризиків, які використовуються в банках.
8. Проаналізувати існуючу структуру управління ризиками в банку.
9. Розробити рекомендації щодо вдосконалення процесів управління ризиками в банку з метою зміцнення власного рівня фінансової стійкості.

Об'єктом дослідження є механізм оцінки та управління ризиками АТ КБ «ПриватБанк».

Предметом дослідження є теоретико-методологічні основи та практичні основи ризик-менеджменту на підприємстві.

Під час складання моєї кваліфікаційна роботи було використано різноманітні наукові та емпіричні методи. Наприклад, застосовано системний підхід, аналіз та синтез під час дослідження теоретичних основ. Для аналізу діяльності підприємства було також використано економіко-статистичні методи. Крім того, було доцільно застосувати методи індукції та дедукції для розробки пропозицій щодо покращення роботи підприємства та узагальнення результатів мого дослідження.

Дослідження базуються на працях науковців, які вивчають теорію ризик-менеджменту та оцінку фінансової стійкості, а також на діючих правових та нормативно-законодавчих актах, що регулюють управління фінансовою стійкістю, і необхідних статистичних даних. Ці праці становлять методологічну основу дослідження.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що вони дозволять вдосконалити систему ризик-менеджменту в Приватбанку та покращити її ефективність. Рекомендації, що будуть сформульовані на основі дослідження, допоможуть банку підвищити якість управління ризиками та знизити ризики в операційній діяльності.

За допомогою покращеної системи ризик-менеджменту Приватбанк зможе більш ефективно діяти в умовах зміни ринкових умов та ризиків, що стосуються банківської сфери. Це може допомогти банку підвищити довіру клієнтів та зберегти свої позиції на ринку.

Крім того, результати дослідження можуть бути корисними для інших банків та організацій, що займаються управлінням ризиками, оскільки вони містять інформацію про найбільш ефективні методи та практики в даній галузі.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі розкрито теоретичні аспекти ризик-менеджменту.

У другому – надано характеристику підприємства та проаналізовано його економічний та фінансовий стан.

У третьому – проаналізовано стан антикризового управління фінансовою стійкістю банку та напрями щодо зміцнення власного рівня фінансової стійкості.

Робота містить 12 таблиць, 5 рисунків, список використаних джерел з 52 найменувань та 5 додатків. Обсяг основного тексту складає 96 сторінок.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ

1.1. Сутність ризик-менеджменту

Ризик менеджмент – це процес ідентифікації, оцінки та управління ризиками, які можуть виникнути в ході здійснення проекту, бізнесу, діяльності чи події [1].

Ризик – це небезпека, загроза, втрата або можливість непередбачуваного події, яка може вплинути на досягнення поставленої мети.

Ризик менеджмент допомагає підготуватися до можливих негативних наслідків, знизити ризик втрат, збільшити шанси на успіх та забезпечити стійкість діяльності в умовах невизначеності. В процесі ризик менеджменту можуть використовуватися різноманітні методи та інструменти, такі як ідентифікація ризиків, аналіз ймовірності та впливу, визначення стратегій управління ризиками, моніторинг та контроль ризиків тощо [1].

Історія ризик-менеджменту сягає століть назад, коли люди вперше стали усвідомлювати ризики та вживати заходів для їх зменшення. Наприклад, в античному Римі будівельники використовували різноманітні методи зменшення ризику при будівництві, такі як перевірка якості матеріалів та забезпечення безпеки робочих місць.

У середньовіччі також були застосовані деякі методи зменшення ризику. Наприклад, купці використовували кілька судів для перевезення товарів, щоб у разі катастрофи не втратити всі свої товари.

Однак, сучасний ризик-менеджмент як наука з'явився під час індустріальної революції в XVIII - XIX століттях. З того часу підприємства почали швидко розвиватися, що призвело до збільшення ризиків у бізнесі. Наприклад, виникла потреба у зменшенні ризику при роботі з новими технологіями, а також у забезпеченні безпеки працівників на виробництві. У 20 столітті ризик-менеджмент став важливою частиною будь-якого бізнесу та організації. Зародилася професія ризик-менеджера, який відповідає за ідентифікацію, аналіз та управління ризиками в організації. Сьогодні ризик-

менеджмент є невід'ємною частиною будь-якого успішного бізнесу або проекту, який забезпечує зменшення ризику та захист від негативних наслідків.

Управління ризиками – це процес планування, організації, виконання та моніторингу дій, спрямованих на зниження впливу ризиків на успішність проекту, бізнесу чи діяльності. Цей процес включає в себе наступні етапи:

1) Ідентифікація ризиків – визначення потенційних загроз, втрат чи небезпек, які можуть виникнути в процесі реалізації проекту чи діяльності.

2) Аналіз ризиків – оцінка ймовірності виникнення ризиків та їх впливу на проект чи діяльність.

3) Планування управління ризиками – визначення стратегій та методів зменшення впливу ризиків, їх прийняття та вирішення.

4) Реалізація плану управління ризиками – здійснення дій згідно з планом управління ризиками.

5) Моніторинг та контроль ризиків – постійне відстеження стану ризиків та виконання плану управління ризиками, а також внесення необхідних коректив.

Цей процес є дуже важливим для досягнення успіху проекту, бізнесу чи діяльності, оскільки допомагає підготуватися до можливих негативних наслідків, знизити ризик втрат, збільшити шанси на успіх та забезпечити стійкість діяльності в умовах невизначеності [1].

Сутність ризик менеджменту полягає в ідентифікації, аналізі та керуванні ризиками, які можуть вплинути на досягнення бізнес-цілей. Ризик-менеджмент є процесом, який допомагає підприємству зменшити можливі втрати і небезпеки, пов'язані з діяльністю організації.

Завдання ризик-менеджменту полягає в тому, щоб ідентифікувати ризики, оцінити їх вплив на бізнес-процеси, розробити плани мінімізації можливих наслідків та запровадити процедури моніторингу та контролю за ризиками. Ризик-менеджмент дозволяє підприємствам виявляти потенційні проблеми, що можуть виникнути в майбутньому, та розробляти плани для їх вирішення. Це допомагає знизити витрати на управління ризиками, збільшити вірогідність

досягнення мети та підвищити загальний рівень ефективності підприємства [2].

Особливості управління ризиками полягають у тому, що це система, яка збирає людей, що роблять рішення, і тих, хто їх виконує, та встановлює порядок їх взаємодії. Це також є діяльність з управління, яка включає в себе прийняття та реалізацію управлінських рішень. Метою управління ризиками є зменшення впливу непередбачених подій на діяльність організації.

Управління ризиками включає процес виявлення та оцінки ризиків, вибір методів та інструментів управління для мінімізації ризику. Це також включає ідентифікацію, аналіз та оцінку ризиків, розробку програми заходів щодо ліквідації наслідків кризових ситуацій, створення механізмів виживання, систему страхування, прогнозування розвитку підприємства з урахуванням можливої зміни кон'юнктури та інші заходи.

В теорії та практиці управління ризиками можна виділити три основні напрями:

- перший напрямок пов'язаний з розробкою системи заходів для запобігання та профілактики ризиків;
- другий напрямок стосується мінімізації негативних наслідків, які можуть виникнути внаслідок ризиків організації;
- третій напрямок пов'язаний з можливістю отримання додаткових доходів або комерційних переваг в ситуаціях ризику.

У управлінні ризиками виділяють кілька етапів:

- перший етап передбачає виявлення ризиків з оцінкою ймовірності їх виникнення та масштабу наслідків;
- другий етап полягає у розробці стратегії управління ризиками з метою зниження ймовірності їх реалізації та мінімізації можливих негативних наслідків;
- на третьому етапі вибираються методи та інструменти управління ризиками;
- на четвертому етапі здійснюється безпосереднє управління ризиками;
- на заключному етапі оцінюються результати та коригується стратегія управління ризиками.

Один з найважливіших етапів управління ризиками – вибір методів та інструментів управління ризиками [3].

Загальні підходи до управління ризиками, з точки зору своєчасності прийняття рішення щодо попередження та мінімізації втрат можна виділити три підходи до управління ризиками.

Активний підхід управління ризиками – це підхід, що передбачає проактивне виявлення, оцінку, контроль та зниження ризиків в процесі виконання проектів або діяльності компанії.

Основними етапами активного управління ризиками є:

Виявлення ризиків: цей етап полягає в ідентифікації потенційних ризиків, які можуть вплинути на проект або діяльність компанії.

Оцінка ризиків: на цьому етапі проводять оцінку ймовірності настання ризику та його впливу на проект або компанію.

Розробка стратегій зниження ризиків: на цьому етапі розробляються стратегії зменшення впливу ризиків, або їх уникнення.

Реалізація стратегій зниження ризиків: на цьому етапі реалізуються встановлені стратегії зменшення впливу ризиків.

Моніторинг та контроль: на цьому етапі відбувається моніторинг та контроль за ефективністю стратегій зниження ризиків та за потенційними ризиками, які можуть виникнути під час реалізації проекту або діяльності компанії.

Активний підхід управління ризиками дозволяє зменшити можливі збитки та негативний вплив ризиків на проект або компанію, збільшити ефективність проекту та підвищити рівень його безпеки.

Адаптивний підхід управління ризиками – це стратегія управління ризиками, яка передбачає постійне вдосконалення та адаптацію системи управління ризиками до змінних умов та вимог. Основна ідея полягає в тому, щоб не тільки передбачати потенційні ризики, але й готувати організацію до ефективного реагування на них, якщо вони виникають.

Адаптивний підхід управління ризиками заснований на принципах

гнучкості, взаємодії та постійного вдосконалення. Він передбачає систематичний підхід до ідентифікації, оцінки та управління ризиками, а також реагування на змінні умови.

Основні етапи адаптивного підходу управління ризиками включають: ідентифікація ризиків, визначення потенційних ризиків, що можуть виникнути в організації; оцінка ризиків, оцінка ймовірності виникнення ризиків та їх впливу на організацію; розробка стратегії управління ризиками, визначення методів та інструментів для управління ризиками та прийняття рішень про їх використання; реалізація стратегії, впровадження методів та інструментів для управління ризиками в діяльність організації; моніторинг та адаптація, постійне спостереження за ризиками та їх впливом на організацію, а також внесення змін до стратегії управління ризиками для досягнення найкращих результатів.

Адаптивний підхід управління ризиками дозволяє організації бути готовою до змін у зовнішньому середовищі та внутрішніх процесах, що можуть впливати на її діяльність. Також цей підхід допомагає зменшити вплив ризиків на організацію та підвищити її стійкість до них.

Для успішної реалізації адаптивного підходу управління ризиками необхідно мати певний набір компетенцій, зокрема, управлінські, технічні та комунікативні. Також важливо мати достатній рівень знань з питань управління ризиками та вміти ефективно взаємодіяти з іншими структурами в організації.

У сучасних умовах адаптивний підхід управління ризиками є важливим елементом стратегії управління бізнесом та є ключовим фактором для забезпечення стійкого розвитку організації в умовах невизначеності та складності зовнішнього середовища.

Консервативний підхід до управління ризиком означає, що компанії приймають заходи для мінімізації ризиків та забезпечення стабільності бізнесу, навіть якщо це може призвести до обмеження можливостей заробітку.

Консервативний підхід передбачає, що менеджмент має першочергову мету зберегти капітал компанії і захистити її від ризиків. Це може включати в себе запобігання надмірному ризику, обмеження інвестицій у потенційно

ризиковані активи та відмову від деяких можливостей заробітку. Такий підхід може бути корисним для компаній, які мають довгострокову перспективу та віддають перевагу стабільному зростанню.

Однак, він може бути менш ефективним для компаній, які мають короткострокові цілі та швидке зростання. В будь-якому випадку, підхід до управління ризиком повинен бути залежний від конкретних потреб компанії та її стратегії [4].

Щоб зменшити ймовірність негативного результату та зменшити можливі втрати, пов'язані з ризиками, які можуть виникнути, необхідно ввести посаду ризик-менеджера та орган, що координує дії з управління основними видами ризику. Це дозволить приймати та реалізовувати управлінські рішення, спрямовані на зменшення ризиків. Ризик-менеджер – це фахівець, який відповідає за ідентифікацію, аналіз та управління ризиками, пов'язаними з діяльністю організації. Основна мета ризик-менеджера полягає в зниженні ризиків та збільшенні ефективності діяльності компанії. Ризик-менеджер займається вивченням різних факторів, які можуть впливати на діяльність організації, та проводить аналіз ризиків. Він оцінює ймовірність настання ризиків та їх вплив на діяльність компанії, а також визначає можливі шляхи управління ризиками. Один з важливих етапів роботи ризик-менеджера – це розробка стратегії управління ризиками. Він має визначити, які заходи потрібно вжити для зменшення ризиків, які ризики можуть бути передбачені та враховані, а які - ні. Окрім цього, ризик-менеджер відповідає за розробку та впровадження систем управління ризиками, визначення стандартів та процедур щодо управління ризиками, забезпечення контролю та моніторингу за діяльністю організації щодо ризиків. Усі ці дії допомагають ризик-менеджеру зменшити можливі ризики та забезпечити безпечну та стабільну діяльність організації [5].

Концепція ризик-менеджменту передбачає систематичний підхід до виявлення, оцінки та керування ризиками, які можуть виникнути в процесі діяльності підприємства. Основними видами концепцій ризик-менеджменту, які використовують зараз це традиційний та корпоративний.

Особливості традиційної концепції ризик-менеджменту полягають у тому, що перелік керованих ризиків обмежений, а основний акцент робиться на страхових та фінансових ризиках. Намагаючись врахувати максимальну кількість ризиків і можливостей управління ними, у концепції корпоративного ризик-менеджменту має бути задіяно всі підрозділи організації. Крім того, управління ризиками повинно бути організовано як безперервний процес, що включає в себе постійний облік ризиків і витрат на управління ними. У традиційній концепції кожен відділ самостійно управляє ризиками, що відносяться до його діяльності, що може призвести до ускладненої оптимізації витрат на управління ризиками та обліку ризиків при прийнятті управлінських рішень. В концепції корпоративного ризик-менеджменту координація здійснюється вищим керівництвом організації, і для кожного співробітника управління ризиками є частиною посадових обов'язків. Управління ризиками в традиційній концепції має епізодичний характер і здійснюється в міру необхідності, тоді як у концепції корпоративного ризик-менеджменту воно повинно бути організовано як безперервний процес [6].

Класифікація ризиків є необхідним етапом аналізу ризиків, який допомагає у подальшій ідентифікації та оцінці ризиків та управлінні ними. При класифікації ризиків їх розподіляють за групами залежно від обраних ознак, що враховують спрямованість та специфіку діяльності підприємства. Принципи класифікації можуть відрізнитись в залежності від завдань та областей діяльності, але головною метою є ефективне управління ризиками. Детальна класифікація може мати багато особливостей, але не завжди є корисною для практичної роботи.

Класифікація ризиків включає категорії, групи, види, підвиди та різновиди ризиків. Універсальний класифікатор ризиків відсутній, тому класифікація ризиків проводиться відповідно до основних напрямків діяльності підприємства. Класифікація ризиків має чітко визначене прикладне призначення та висловлює певний зріз діяльності організації залежно від цільового орієнтування керівництва в кожному конкретному випадку [6].

Основні характеристики класифікації ризиків включають безліч ознак,

таких як походження, фази виробничого циклу, види діяльності, ступінь допустимості та правомірності, можливість страхування та відносно підприємства тощо.

Ризики поділяються на дві великі групи в залежності від можливого результату, а саме на чисті ризики та спекулятивні ризики. Вони також класифікуються за джерелом виникнення на зовнішні та внутрішні, а за ступенем небезпеки для організації на допустимі, критичні та катастрофічні. З точки зору доцільності, ризики можуть бути виправданими або невиправданими.

Ризики також поділяються на переборні та непереборні, які можуть бути страхованими або нестрахованими. Причини виникнення ризиків включають політичні, технічні, виробничі, підприємницькі, галузеві, природні, комерційні, інфляційні, інноваційні, валютні, інвестиційні, кредитні та процентні ризики. Ризики також класифікуються за ступенем ймовірності настання втрат на допустимі, критичні та катастрофічні.

Щодо можливості страхування, всі ризики можна розділити на дві великі групи: ризики, які можна страхувати, та ризики, які не підлягають страхуванню. Страховий ризик включає ймовірну подію або сукупність подій, на випадок настання яких проводиться страхування. Залежно від джерела небезпеки, страхові ризики поділяються на дві групи: ризики пов'язані з проявом стихійних сил природи та ризики, пов'язані з цілеспрямованими діями людини.

Ризики також можуть бути класифіковані за часовим періодом їх виникнення. Наприклад, ризики можуть бути попередніми, коли вони можуть бути передбачені та уникнуті заздалегідь, або поточними, коли вони виникають у процесі виконання діяльності. Управління ризиками є важливою складовою бізнес-стратегії будь-якої компанії. Підприємства використовують різні методики та інструменти для оцінки ризиків та прийняття рішень з їх зменшення чи уникнення. Деякі з них включають аналіз SWOT, дослідження ринку, аудит ризиків, страхування, фінансові інструменти тощо. Однак важливо пам'ятати, що ризики є невід'ємною частиною будь-якої діяльності та бізнесу загалом, і їх повністю уникнути неможливо. Тому керівництво підприємства має бути

готовим до можливих ризиків та здатними ефективно управляти ними, щоб забезпечити успішне функціонування компанії [6].

Визначення ризиків – це процес ідентифікації, оцінки та управління потенційними небезпеками або негативними подіями, що можуть вплинути на досягнення цілей організації, проекту або іншого виду діяльності. Ризик може бути визначений як можливість виникнення небажаних подій, що можуть призвести до втрати, шкоди або недосягнення бажаного результату. Розглянемо більш детально алгоритм ідентифікації ризиків (рис. 1.1.).

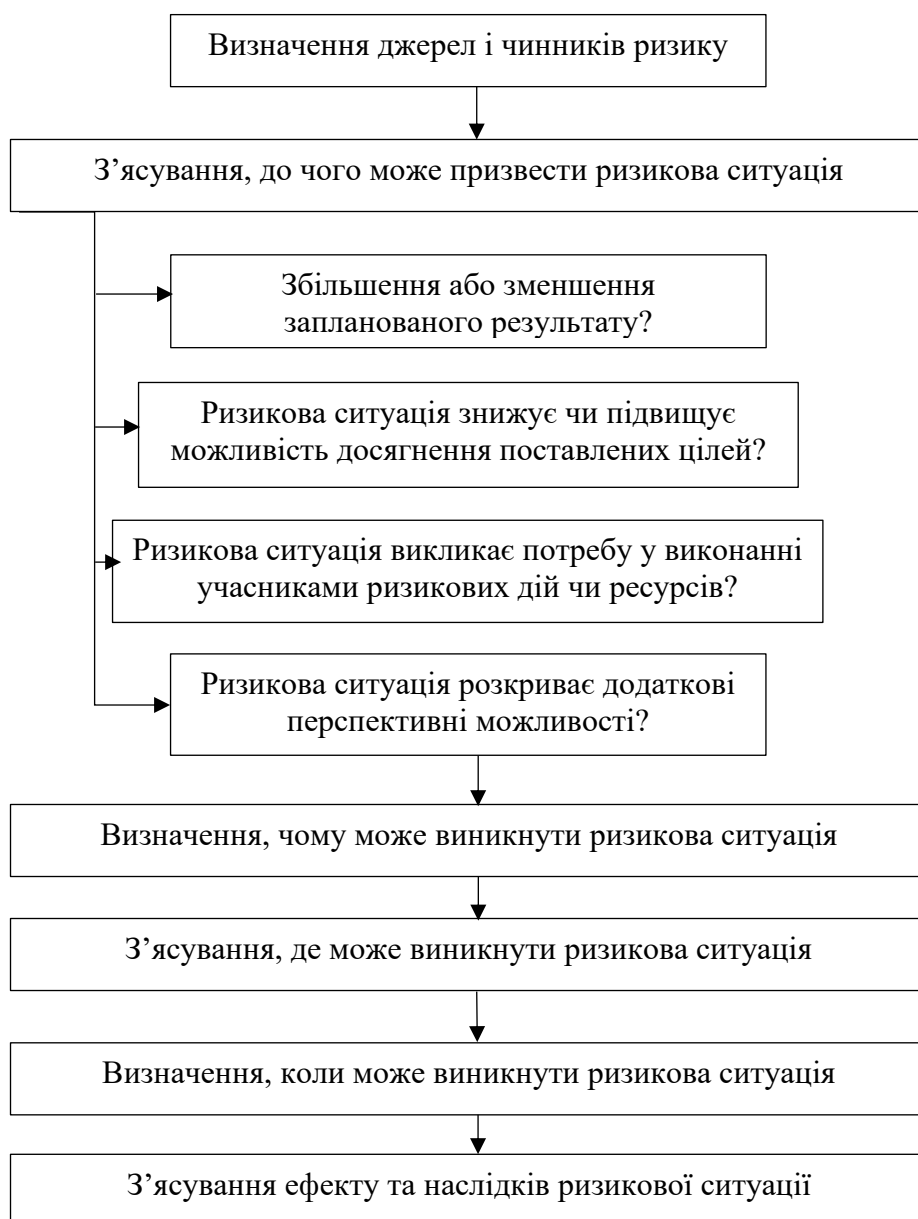

Рис. 1.1. Алгоритм ідентифікації ризиків
Джерело: сформовано автором на основі [6].

Отже, можна зробити висновок, що ризик-менеджмент – це систематичний підхід до ідентифікації, оцінки та контролювання ризиків, пов'язаних з певною діяльністю або проектом. Він полягає у розробці стратегій та заходів, які допоможуть зменшити вплив ризиків на досягнення мети. Сутність ризик-менеджменту полягає в тому, що він дозволяє зменшити ризики та уникнути можливих негативних наслідків для діяльності організації або проекту. Застосування ризик-менеджменту дає можливість оцінювати ризики та приймати рішення щодо того, як їх контролювати. Зміст ризик-менеджменту включає в себе такі етапи, як ідентифікація ризиків, оцінка їх впливу та вірогідності, розробка плану дій для зменшення ризиків, контроль та моніторинг ризиків. Також важливим елементом ризик-менеджменту є звітність та аналіз ефективності застосованих заходів. Ризик-менеджмент є надзвичайно важливим аспектом для фінансових установ. Фінансові установи, такі як банки, страхові компанії, інвестиційні фонди та інші фінансові організації, постійно стикаються з різними видами ризиків, які можуть впливати на їхню стабільність, прибутковість та репутацію.

1.2. Види ризиків та особливості управління ними

Визначення ризиків є важливою складовою процесу управління проектами та бізнесом. Ризик – це потенційна подія або ситуація, яка може негативно вплинути на досягнення цілей проекту або організації. Основна мета управління ризиками – ідентифікувати, оцінити, керувати та зменшити ризики для мінімізації впливу негативних подій і максимізації можливостей.

Зовнішні та внутрішні ризики є важливими аспектами управління ризиками в будь-якому контексті, будь то бізнес, фінанси, інформаційна безпека чи інше.

Зовнішні ризики – це потенційні загрози, що виникають з зовнішнього середовища, які можуть впливати на успіх або функціонування організації, проекту, країни або іншої сутності.

Внутрішні ризики – це загрози, що виникають в межах самої організації.

Ці ризики можуть бути пов'язані з людьми, процесами, системами, контролем та культурою організації. Розглянемо основні види ризиків у фінансових установах (рис. 1.2).

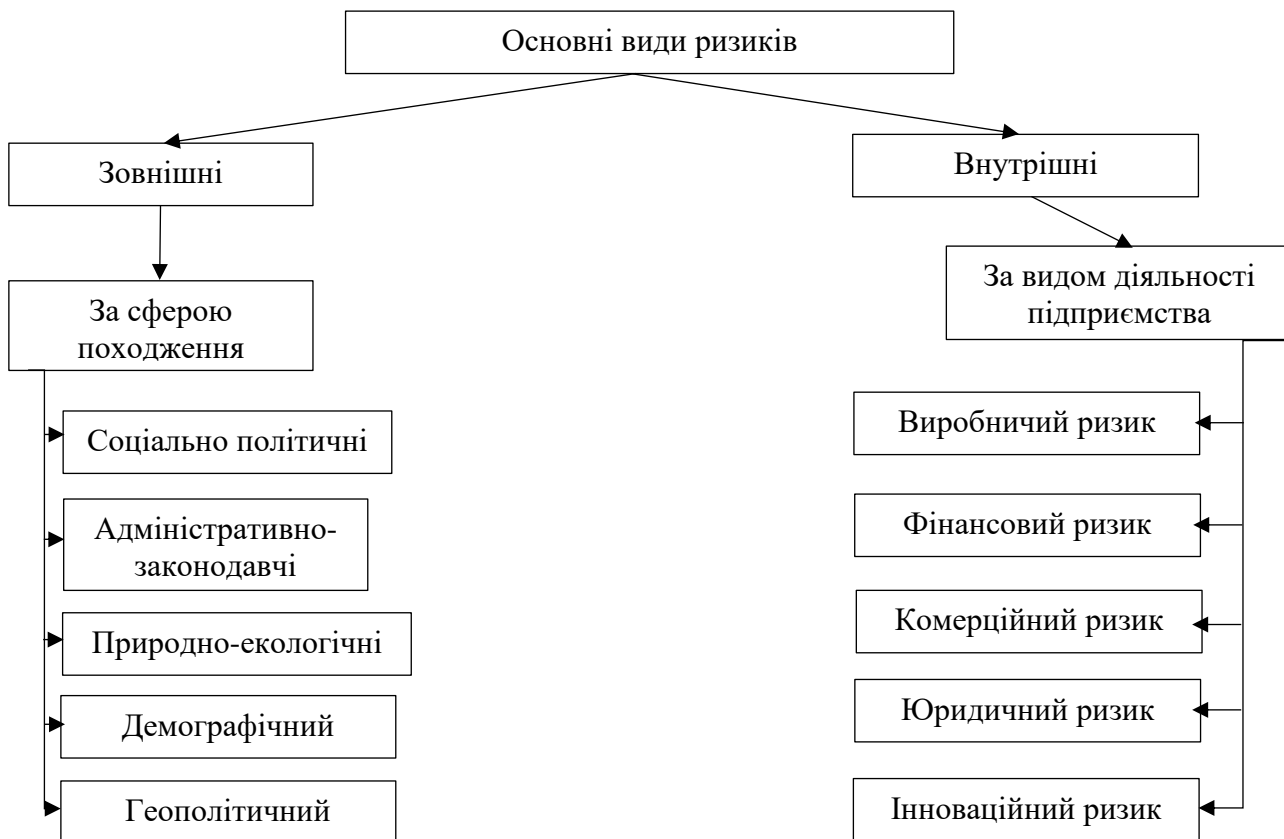

Рис. 1.2. Класифікація ризиків

Джерело: сформовано автором на основі [7].

Організація, як відкрита система, залежить від зовнішнього світу, включаючи поставки ресурсів, енергії, кадрів і споживачів. Менеджер повинен знати, які чинники відображаються в зовнішньому середовищі організації, щоб підібрати ефективні методи та способи реагування на них. Це важливо, тому що організація повинна адаптуватися до зовнішнього середовища, щоб зберегти свою ефективність та вижити.

Зовнішнє середовище організації – це сукупність взаємопов'язаних факторів, які знаходяться за її межами, але впливають на її діяльність. Це включає характеристики, такі як взаємозалежність і взаємозв'язок факторів, складність, рухливість та невизначеність середовища. Ці фактори можуть мати прямий або опосередкований вплив на стійкість, ефективність та

конкурентоспроможність організації, тому важливо, щоб організації ефективно реагували на зміни в зовнішньому середовищі та оперативно адаптувалися до них для досягнення своїх цілей. [7]

Фактори, що походять з навколишнього середовища, можуть впливати на стійкість, ефективність та конкурентоспроможність організації, а також її здатність до виживання та досягнення поставлених цілей. Організації повинні ефективно реагувати на зміни у зовнішньому оточенні та швидко адаптуватися до них, щоб зберегти свою позицію на ринку.

Зовнішні ризики є ризиками, які виникають у зовнішньому середовищі організації і зазвичай є результатом об'єктивних факторів, які не залежать від волі керівництва чи власників організації. Одна з основних проблем управління зовнішніми ризиками полягає в тому, що вони можуть виникати на будь-якому етапі діяльності підприємства і мати багато причин.

Основні причини зовнішніх ризиків можуть бути пов'язані з нестабільною міжнародною і внутрішньополітичною обстановкою, економічними кризами, коливаннями валютних курсів, непередбаченими змінами в структурі попиту та пропозиції, науково-технічними революціями, природними катаклізмами та екологічними катастрофами. Зовнішні ризики, які пов'язані з оточенням організації, можуть бути макроекономічними і мікроекономічними. На них впливають різні фактори, включаючи законодавче регулювання, свавілля влади, податкову систему, взаємини з партнерами, конкуренцію та корупцію. [7]

Далі будуть розглянуті основні види зовнішніх ризиків (політичні, фінансові, галузеві і структурні, криміногенні, інноваційні, екологічні, логістичні) і методи управління ними.

Політичні ризики – це ризики, пов'язані з можливими змінами у законодавстві, політичними виборами, стабільністю уряду, геополітичними конфліктами та іншими подіями, які можуть вплинути на діяльність підприємств, інвесторів та інших учасників ринку. Наприклад, зміни у законодавстві, пов'язані з податками, можуть суттєво зменшити дохідність підприємства та знизити його ціну на ринку. Політичні вибори, які можуть призвести до експропріації активів,

націоналізації компаній або їх заборону, також можуть створити серйозні ризики для інвесторів. Геополітичні конфлікти, такі як війни, терористичні акти та санкції, можуть мати серйозний вплив на світову економіку та фінансові ринки, що може призвести до зниження цін активів, збитків для інвесторів та компаній. Таким чином, врахування політичних ризиків є важливим елементом прийняття рішень з боку інвесторів та менеджменту підприємств, щоб зменшити можливі наслідки таких ризиків.

Фінансові ризики – це можливість збитків, які пов'язані з фінансовими операціями, інвестиціями та іншими фінансовими діями. Ці ризики можуть бути пов'язані з різноманітними факторами, такими як зміни валютних курсів, відсутність ліквідності, зміни в економічній ситуації, зміни процентних ставок та багато іншого.

Основні типи фінансових ризиків включають:

Кредитний ризик – це ризик, пов'язаний з можливістю неповернення боргів, внесків або платежів за кредитними продуктами.

Ринковий ризик – це ризик, пов'язаний зі змінами цін на фінансові інструменти через вплив зовнішніх факторів, таких як зміни валютних курсів, процентних ставок або економічної ситуації.

Операційний ризик – це ризик, пов'язаний з можливістю збитків, які виникають в результаті недостатньої організації бізнесу, технічних помилок, проблем з ліквідністю та іншими негативними факторами, що впливають на фінансову діяльність компанії.

Ліквідний ризик – це ризик, пов'язаний з недостатньою ліквідністю компанії, що може призвести до неплатоспроможності та інших проблем зі сплатою боргів.

Для мінімізації фінансових ризиків, компанії використовують різні стратегії та інструменти, такі як диверсифікація портфелю, страхування, форвардні контракти, опціони та інші фінансові інструменти. Крім того, компанії можуть розробляти політики та процедури, що допомагають управляти фінансовими ризиками. Наприклад, компанії можуть розробляти стратегії

управління кредитним ризиком, вимагаючи від клієнтів певних гарантій або забезпечень перед наданням кредитів. Також можуть використовувати системи моніторингу ризиків, що допомагають вчасно виявляти потенційні проблеми та приймати необхідні заходи для їх управління.

Загалом, управління фінансовими ризиками є невід'ємною складовою успішної фінансової діяльності компанії. Важливо розуміти можливі ризики та вживати необхідні заходи для їх мінімізації. Також необхідно враховувати, що деякі ризики не можуть бути повністю усунені, і, отже, компанії повинні бути готовими до їхнього виникнення та вживати необхідні заходи для зменшення їх впливу на бізнес.

Галузевий ризик – це ризик, пов'язаний з певною галуззю, наприклад, фінансова, медична, харчова тощо. Цей ризик може бути пов'язаний з багатьма факторами, такими як зміни в регулюванні, технологічних інноваціях, зміна попиту на продукцію, конкуренції та інші. Наприклад, у фінансовій галузі ризик може бути пов'язаний зі змінами відсоткових ставок, коливаннями валютних курсів, змінами законодавства, технологічними інноваціями в галузі фінансових послуг та іншими факторами. У кожній галузі ризик може бути інший, але важливо мати стратегію для мінімізації цього ризику та підготуватися до можливих негативних наслідків.

Для мінімізації галузевого ризику, компанії можуть використовувати різні підходи. Один з них – диверсифікація бізнесу, тобто розширення діяльності компанії в різні галузі, що дозволяє зменшити вплив негативних чинників в одній галузі. Крім того, компанії можуть використовувати стратегії ризик-менеджменту, такі як страхування, форвардні контракти, опціони та інші інструменти фінансового ринку, що дозволяють зменшити ризик втрат. Компанії також можуть стежити за тенденціями в своїй галузі та використовувати інновації, щоб залишатися конкурентоспроможними. Наприклад, в харчовій галузі компанії можуть розвивати нові продукти, які задовольняють потреби споживачів, що може допомогти збільшити попит на їх продукцію та зменшити ризик зменшення продажів. Незалежно від того, який підхід використовує

компанія, важливо регулярно оцінювати галузевий ризик та підтримувати гнучкість та адаптивність, щоб реагувати на зміни в галузі та уникати можливих негативних наслідків.

Структурний ризик – це ризик, пов'язаний зі змінами в структурі певного сектору або економіки в цілому, які можуть негативно вплинути на фінансовий стан підприємств або інших учасників ринку. Наприклад, у секторі телекомунікацій структурні зміни можуть включати в себе технологічний прогрес, зміну попиту споживачів, зміну регуляторного середовища або появу нових конкурентів. Ці зміни можуть призвести до зменшення прибутку підприємств в цьому секторі або навіть до їх банкрутства. Структурний ризик може бути важливим фактором, який слід враховувати при прийнятті рішень щодо інвестування в акції, облігації або інші фінансові інструменти, особливо якщо інвестор робить довгострокові інвестиції. Оцінка структурного ризику дозволяє інвесторам зрозуміти, які фактори можуть негативно вплинути на доходність їхнього портфеля і прийняти рішення про розподіл своїх інвестицій між різними секторами і компаніями.

Криміногенний ризик – це ризик вчинення кримінальних правопорушень особою, яка має певні особисті риси, які збільшують ймовірність вчинення злочинів. Ці риси можуть бути психологічними, соціальними, або економічними. При оцінці криміногенного ризику можуть використовуватися різні методики, такі як психологічні тести, соціологічні дослідження, статистичні аналізи тощо. Також враховуються індивідуальні фактори, такі як вік, стать, національність, рівень освіти, релігійні переконання, здоров'я та інші аспекти.

Пов'язані з криміногенним ризиком фактори можуть включати в себе: злочинність у родині, відсутність стійкої роботи, низький рівень доходів, алкогольна або наркотична залежність, відсутність стабільних соціальних зв'язків та багато інших. Врахування криміногенного ризику дозволяє забезпечити ефективну профілактику злочинів, прийняття належних рішень про застосування заходів впливу на поведінку осіб, що мають кримінальні нахлини, та відповідний захист суспільства від можливих злочинів.

Інноваційні ризики виникають у зв'язку з впровадженням нових ідей, технологій, продуктів або послуг. Основні причини інноваційних ризиків можуть бути пов'язані з невідомістю ринку, технічними складнощами, нестабільністю економічного середовища, недостатньою кваліфікацією персоналу та іншими факторами. Деякі типові інноваційні ризики включають:

1. Ризик розвитку технологій: інноваційні проекти можуть виявитися невдалими через технічні складнощі або недосяжність технологічних цілей.
2. Ризик фінансування: інноваційні проекти зазвичай потребують значних інвестицій, і фінансові труднощі можуть зупинити їх розвиток.
3. Ризик ринку: невідомість попиту на нову продукцію або послуги може призвести до невдачі проекту.
4. Ризик правового характеру: інноваційні проекти можуть порушувати існуючі закони та правила, що може призвести до проблем з правовими органами.
5. Ризик конкуренції: інноваційні проекти можуть зіткнутися з конкуренцією від інших компаній або нових технологій.

Для мінімізації інноваційних ризиків компанії можуть використовувати стратегії ризик-менеджменту, такі як тестування нових продуктів на обмеженій аудиторії, створення групи експертів для оцінки технічних складнощів та ризиків ринку, а також використання правових послуг для забезпечення відповідності нових продуктів інтелектуальній власності та законам.

Екологічний ризик – це потенційна можливість пошкодження або негативного впливу на навколишнє середовище, яке може мати шкідливі наслідки для здоров'я людей, тварин або рослин, а також впливати на екосистемі послуги, які надає природа. Це може бути пов'язано з діяльністю людини, такою як промисловість, транспорт, сільське господарство, виробництво відходів, викиди в атмосферу, воду або ґрунт, а також з природними явищами, такими як стихійні лиха, зміна клімату та інші. Екологічний ризик може мати широкий спектр наслідків, від втрати біорізноманіття та забруднення водних ресурсів до збільшення рівня забруднення повітря та викидів газів, що впливають на здоров'я людей та кліматичні зміни.

Щоб зменшити екологічний ризик, необхідно проводити ретельний моніторинг впливу діяльності людини на навколишнє середовище та розробляти ефективні заходи зменшення негативного впливу на природу.

Логістичний ризик – це небезпека виникнення негативних наслідків через проблеми в логістичному ланцюжку підприємства або організації. Логістичний ланцюг включає в себе всі етапи від поставки сировини до доставки готової продукції до кінцевого споживача. Логістичні ризики можуть виникати з-за затримок у транспортуванні, втрати товару, пошкодження вантажу, зміни в законодавстві або правилах митного оформлення, несправності обладнання і техніки, високої вартості перевезень та інших факторів. Ці ризики можуть призвести до збитків для підприємства в наслідок втрати клієнтів, зниження репутації компанії, незадоволення клієнтів, високих витрат на повернення товару і компенсацію збитків.

Для зменшення логістичних ризиків, компанії можуть використовувати різні стратегії, такі як підвищення ефективності логістичного процесу, укладання договорів з надійними постачальниками та перевізниками, зменшення залежності від окремих постачальників та перевізників, застосування страхування вантажу і т.д.

Тепер проаналізуємо внутрішні ризики.

Внутрішні ризики пов'язані з характеристиками самої компанії. Компанія має внутрішнє середовище, яке складається з різних факторів. Внутрішні зміни є частинами цього середовища та можуть бути наслідком управлінських рішень, але не всі можуть бути повністю контрольовані керівництвом. Внутрішнє середовище компанії є сферою ризиків, які можуть виникнути. Основні зміни внутрішнього середовища організації включають цілі та завдання, структуру, технології та персонал.

Структура компанії – це система зв'язків та взаємодії між рівнями управління та функціональними областями, що дозволяє досягти максимальної ефективності у досягненні цілей компанії.

Мета компанії – це бажані результати, які хочуть досягти працівники

компанії, співпрацюючи разом.

Завдання – це робота або її частина, яку необхідно виконати в певний спосіб та у конкретний період часу.

Технологія – це будь-який засіб перетворення вихідних матеріалів (людей, інформації, сировини тощо) для отримання бажаної продукції або послуг.

Кадри є ключовим фактором у будь-якій моделі управління. Якщо керівництво не визнає, що кожен працівник є унікальною особистістю зі своїми власними думками та потребами, це може загрожувати здатності компанії досягти своїх цілей [8].

Невдачі в управлінні можуть стати причиною внутрішніх ризиків, які безпосередньо пов'язані з діяльністю менеджерів та працівників організації. Ці внутрішні ризики можна визначити як адміністративні ризики, оскільки вони відображають нераціональну управлінську діяльність та можуть впливати на ефективність роботи апарату управління підприємства. Головною передумовою виникнення таких ризиків є управлінські дисфункції, які перешкоджають досягненню цілей організації. У той час як функції управління спрямовані на досягнення мети організації, адміністративні дисфункції виникають непередбачувано та заважають її розвитку.

Розглянемо основні групи внутрішніх ризиків, першу групу ризиків складають технічні проблеми, які походять від недостатнього оснащення робочого місця, неправильної організації роботи та низького рівня кваліфікації працівників. Друга група ризиків – соціальні проблеми, які зазвичай виникають через недостатню мотивацію та конфлікти з керівництвом. Третя група ризиків – психологічні проблеми, які виникають від стресів та можуть виникнути в кризових ситуаціях.

Внутрішні ризики пов'язані з самою організацією та можуть бути управлінні за допомогою адміністративних, розпорядчих, дисциплінарних, соціальних та психологічних методів.

Технічний ризик – це можливість виникнення проблем, пов'язаних з технологічними аспектами проекту, які можуть призвести до збоїв, відмов або

порушень безпеки в процесі розробки, виробництва, експлуатації або обслуговування продукту або послуги. Технічний ризик може мати різні причини, включаючи недостатню якість компонентів або матеріалів, помилки в проектуванні або програмуванні, недостатню тестування продукту або послуги перед їх випуском, недостатню підтримку продукту або послуги після випуску, а також недостатню знайомість персоналу з продуктом або послугою. Для зменшення технічного ризику необхідно ретельно досліджувати технічні аспекти проекту, проводити відповідне тестування та перевірку продукту або послуги, надавати належну підтримку інфраструктури та персоналу, які займаються продуктом або послугою, та вживати заходів з мінімізації можливості виникнення технічних помилок.

Виробничий ризик – це ризик, пов'язаний з виробництвом товарів або послуг. Він може виникнути у зв'язку з будь-яким етапом виробництва, від закупівлі сировини до доставки готової продукції.

Деякі приклади виробничих ризиків включають:

- втрату чи пошкодження сировини або готової продукції внаслідок аварій, пожеж, повеней або інших стихійних лих.
- неуспішне тестування нових продуктів або технологій, що може призвести до великих фінансових втрат.
- проблеми з якістю продукції, які можуть призвести до відкликання або повернення товару, що може завдати шкоди репутації компанії.
- втрати від змін на ринку, які можуть вплинути на попит на продукцію.

Компанії можуть управляти виробничим ризиком шляхом прийняття заходів, таких як ретельний моніторинг виробничих процесів, використання захисного обладнання та запобігання виникненню аварій. Також можуть бути застосовані страхові політики та інші фінансові заходи, щоб зменшити фінансові наслідки в разі виникнення виробничого ризику.

Соціальні ризики в управлінні мають свої особливості. Внутрішньо організаційні конфлікти є основою соціальних ризиків у групах адміністративних ризиків. Конфлікт можна визначити як зіткнення людей або

соціальних груп з протилежними інтересами. Конфлікти можуть мати як негативний, так і позитивний вплив на організацію. В деяких випадках конфлікти допомагають виявити більше альтернатив, що сприяє ефективному процесу прийняття рішень.

Існують чотири основні види конфліктів залежно від складу конфліктуючих сторін: внутрішньо особистісний, міжособистісний, між особистістю та групою, між груповий. Управління конфліктами можна здійснювати за допомогою трьох основних прийомів: підтримки нейтралітету, компромісу та силового втручання. Підтримка нейтралітету є обґрунтованою, якщо конфлікт конструктивний і без втручання керівника сприяє досягненню цілей організації. Компроміс застосовується тоді, коли обидві сторони готові до примирення. Силове втручання застосовується для нейтралізації деструктивних конфліктів, які не можуть бути трансформовані в конструктивні.

Психологічні ризики зазвичай виникають через стрес та його негативний вплив, який називається дистрес. Стрес сам по собі є віртуальним явищем, що не можна побачити або показати, але він виражається у стані напруженості, що з'являється під впливом зовнішніх факторів. Стрес може виникнути через будь-яку подію, яку людина оцінює як надзвичайну.

Стрес – це стан, який викликає підвищену напругу організму під дією будь-якого подразника. Він може бути нервовим станом, який виникає, коли реальність не відповідає очікуванням індивіда. Це може призвести до тривалого переживання, що спричинює нервово-психічні розлади. Стрес також може бути процесом пристосування організму до даного стану з метою самозбереження.

Стрес – це один з двох радикальних станів людського організму, який супроводжується максимальною напругою. Протилежним до стресу є стан релаксації, який включає повне розслаблення. Обидва ці стани є якісними поняттями, які не можна побачити або оцінити візуально, а тільки за їх наслідками. Існують два типи стресу: фізіологічний і психологічний. Фізіологічний стрес виникає через накопичення критичної маси втоми або фізичних впливів на організм, таких як отруєння алкоголем, шкідливі

випромінювання або гучні звуки.

Психологічний стрес може бути поділений на дві категорії - емоційний та інформаційний. Емоційний стрес може бути викликаний сильними емоціями, тоді як інформаційний стрес відбувається, коли мозок перевантажується різноманітною інформацією. Існують два основні способи боротьби зі стресом та його негативним впливом в організації: внесення змін до системи управління для зменшення кількості стресових ситуацій та їх ефектів та здійснення індивідуальних заходів для нейтралізації негативних наслідків стресу.

Управління зовнішніми та внутрішніми ризиками є важливими елементами успішного функціонування будь-якої організації. Внутрішні ризики пов'язані з процесами та процедурами, які можуть створити небезпеку для компанії. Зовнішні ризики можуть виникнути внаслідок змін у зовнішньому середовищі, таких як економічні, політичні та соціальні фактори. Ефективне управління ризиками вимагає постійного моніторингу та оцінки ризиків, що дозволяє розробити стратегії їх зниження та управління. Важливо також мати план дій для кожного типу ризику, що дозволяє зменшити можливі наслідки негативних подій. Організації, які ефективно управляють ризиками, мають більше можливостей досягти своїх цілей та забезпечити успіх на ринку. Продумане управління ризиками може допомогти знизити витрати на коригування помилок та небезпек, що можуть виникнути. Таким чином, організації повинні віддавати належну увагу управлінню ризиками та розробляти ефективні стратегії їх зниження.

1.3. Зарубіжний досвід щодо ризик-менеджменту фінансової установи та її фінансової стійкості

Літературний огляд на тему ризик-менеджмент може допомогти виявити найбільш ефективні методи ідентифікації, оцінки та управління ризиками в різних галузях та організаціях.

Одним з найбільш відомих авторів, які присвятили свою роботу ризик-менеджменту, є Річард Фрайберг. У своїй книзі "Managing Risk and Uncertainty:

"A Strategic Approach" [9] він досліджує підходи до управління ризиками в різних галузях та організаціях. Він також звертає увагу на важливість попереднього планування та оцінки ризиків для успішної реалізації стратегії.

Інший автор, який присвятив багато часу ризик-менеджменту, – Дуглас У. Хаббард. У своїй книзі "The Failure of Risk Management: Why It's Broken and How to Fix It" [10] він аналізує причини невдач у управлінні ризиками та пропонує підходи до їх вирішення. Хаббард підкреслює, що ризик-менеджмент повинен бути інтегрований у керівництво організації та бути частиною її стратегії.

Ще один автор, який присвятив увагу ризик-менеджменту, – Філіп Грїлінг. У своїй книзі "Operational Risk Management: A Complete Guide to a Successful Operational Risk Framework" [11] він описує підходи до управління оперативними ризиками в різних галузях та організаціях. Він підкреслює, що оперативний ризик повинен бути оцінений та управлятися на кожному рівні організації.

Іншим джерелом, яке можна використати для літературного огляду на тему ризик-менеджменту, є "The Standard for Risk Management in Portfolios, Programs, and Projects" [12] від Project Management Institute (PMI). У цьому документі описуються стандарти та методики управління ризиками в проектному менеджменті. PMI також надає сертифікацію для фахівців з управління ризиками, що дозволяє отримати визнання у цій галузі.

Крім того, можна відзначити роботу Крістофера Калпа "The Art of Risk Management: Alternative Risk Transfer, Capital Structure, and the Convergence of Insurance and Capital Markets" [13], в якій описується взаємодія між ризик-менеджментом та страхуванням, а також методики альтернативного перенесення ризиків та управління капіталом.

Також треба відзначити роботу Джеймса Лема "Enterprise Risk Management: From Incentives to Controls" [14] – ця книга є детальним практичним посібником для розуміння та застосування ефективною системи управління ризиками в організаціях. Автор розглядає зв'язок між фінансовими показниками та ризиками, а також надає приклади успішної практики управління ризиками в різних галузях бізнесу.

Крім того, можна відзначити роботу Майкла Кроухі, Ден Галай та Роберта Марка. "The Essentials of Risk Management" [15] (Michel Crouhy, Dan Galai, Robert Mark) – ця книга надає огляд теоретичних та практичних підходів до управління ризиками в фінансовій сфері. Автори відповідають на питання, які ризики повинні бути враховані, як їх вимірювати та контролювати, а також надають поради щодо забезпечення ефективної системи управління ризиками в організації.

Ще потрібно згадати такого автора як, Джон Халл. "Risk Management and Financial Institutions" [16] - його книга є детальним посібником для фахівців у галузі фінансів та банківської діяльності, що бажають отримати глибокі знання про ризик-менеджмент. Автор надає розуміння про різні види ризиків та найкращі методи їх виявлення та управління, а також детально описує стандарти ризик-менеджменту для фінансових установ.

"Principles of Risk Management and Insurance" [17] (Джордж Е. Рейда, Майкл Макнамара) - ця книга надає вступ до ризик-менеджменту та страхування. Автори описують різні види ризиків та найкращі методи їх управління, а також розглядають роль страхування в управлінні ризиками.

Зарубіжний досвід у ризик-менеджменті може бути корисним для України в багатьох аспектах. Нижче наведено декілька можливих прикладів:

Розвиток ефективних стратегій управління ризиками. У країнах з розвинутою економікою ризик-менеджмент є невід'ємною частиною бізнес-стратегій і він застосовується на різних рівнях управління компаніями. Україна може використати зарубіжний досвід, щоб розвинути ефективні стратегії управління ризиками на різних рівнях.

Підвищення кваліфікації фахівців. Зарубіжний досвід може бути використаний для підвищення кваліфікації фахівців в Україні, що працюють в галузі ризик-менеджменту. Такі фахівці зможуть отримати нові знання та навички, які можуть бути застосовані у практиці.

Застосування передових технологій. Ризик-менеджмент включає в себе використання передових технологій, таких як штучний інтелект, машинне

навчання та аналіз даних. Україна може використати зарубіжний досвід для впровадження цих технологій у своїй практиці.

Залучення інвестицій. Ризик-менеджмент є важливим фактором для інвесторів, оскільки допомагає зменшити ризики та підвищує стабільність інвестицій. Україна може використати зарубіжний досвід, щоб розвинути ефективні стратегії ризик-менеджменту, що зробить країну більш привабливою для інвесторів.

Отже, зарубіжний досвід у ризик-менеджменті може допомогти Україні у розвитку стійкої та стабільної економіки, що є важливим для залучення інвестицій та підвищення економічного рівня життя населення.

Крім того, зарубіжний досвід може допомогти впровадити нові методики та підходи до ризик-менеджменту, які вже успішно застосовуються в розвинених країнах. Наприклад, система ERM (Enterprise Risk Management), яка є найбільш ефективним методом управління ризиками на рівні підприємства.

До того ж, зарубіжний досвід може допомогти залучити кращих фахівців з ризик-менеджменту, які мають досвід роботи в розвинених країнах і знають найкращі практики управління ризиками. Це допоможе підвищити кваліфікацію місцевих фахівців та покращити рівень управління ризиками в Україні.

Таким чином, зарубіжний досвід у ризик-менеджменті може мати значний вплив на розвиток економіки та підвищення рівня управління ризиками в Україні.

Загалом, літературний огляд на тему ризик-менеджменту може допомогти визначити найбільш ефективні методики та підходи до управління ризиками в різних галузях та організаціях. Дослідження та роботи провідних авторів та організацій з цієї галузі можуть бути корисними для фахівців з управління ризиками та керівників організацій, що прагнуть до досягнення успіху в управлінні ризиками.

Висновок до першого розділу

В першому розділі кваліфікаційної роботи були розглянуті теоретичні основи ризик-менеджменту. У цьому розділі була з'ясована сутність ризик-

менеджменту як процесу, спрямованого на ідентифікацію, аналіз, оцінку та керування ризиками, що можуть впливати на діяльність фінансової установи. Велика увага була приділена розгляду різних видів ризиків та особливостей їх управління. Було розглянуто різні види ризиків і досліджено їх характеристики та основні аспекти управління ними.

Крім того, був проаналізований зарубіжний досвід щодо ризик-менеджменту фінансових установ та їх фінансової стійкості. Виявлено, що у країнах з розвинутою фінансовою системою велика увага приділяється впровадженню ефективних методів ризик-менеджменту та контролю фінансової стійкості.

Загальний висновок з першого розділу полягає в тому, що ризик-менеджмент є важливим інструментом для фінансових установ, оскільки дозволяє ефективно керувати ризиками та забезпечувати їх фінансову стійкість. Для успішного управління ризиками необхідно систематично ідентифікувати, аналізувати та оцінювати ризики, а також розробляти та впроваджувати відповідні стратегії та заходи для їх зменшення. Зарубіжний досвід також підтверджує ефективність ризик-менеджменту у забезпеченні фінансової стійкості фінансових установ.

Отже, результати дослідження першого розділу дають підстави для подальшого вивчення та розвитку ризик-менеджменту в контексті фінансових установ та впровадження відповідних практик для забезпечення їх стійкості та успішного функціонування.

Далі буде розглянута загальна фінансова і економічна діяльність АТ КБ «ПриватБанк», його фінансова стійкість, і на основі цих досліджень будуть розроблені рекомендації для покращення ризик-менеджменту банку.

2. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ ПРИВАТБАНК

2.1. Загальна характеристика АТ КБ «ПриватБанк»

Приватбанк – це найбільший банк в Україні, який був заснований у 1992 році. Зараз цей банк має більше 20 мільйонів клієнтів та майже 12 тисяч відділень по всій країні. Приватбанк є універсальним банком, який надає широкий спектр фінансових послуг, включаючи розрахункові та кредитні операції, інвестиційний та страховий бізнес, та інші.

У 2016 році Приватбанк опинився під державним контролем, як наслідок фінансових труднощів. Однак, банк продовжує працювати та надавати свої послуги, і з 2020 року повністю повернувся в приватну власність. Приватбанк є лідером на ринку банківських послуг в Україні, та займає перше місце за обсягом активів та депозитів.

Крім того, Приватбанк є активним учасником соціальної та культурної сфери України. Банк сприяє розвитку освіти, науки, культури та спорту, та веде активну благодійну діяльність. В цілому, Приватбанк є важливим гравцем в економіці України, який надає важливу підтримку для розвитку бізнесу та фінансової стабільності країни.

Впродовж своєї діяльності компанія отримувала велику кількість нагород, звань тощо. Зокрема, Приватбанк визнано найкращим роздрібним банком і найкращим цифровим банківським сервісом у національному щорічному рейтингу «50 провідних банків» від FinClub, Приватбанк отримав нагороду в номінації «Галузевий прорив року» в рамках премії «Найкращий GR-фахівець року», та також Приват24 визнано найкращим інтернет-банком України за версією FinAwards-2018. Приват24 є абсолютним лідером серед банківських цифрових сервісів на території України [18].

Компанія є соціально-відповідальною та реалізує різні проекти [19].

Розглянемо загальні відомості про компанію в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальні відомості про АТ КБ «ПриватБанк»

Повне найменування:	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Код за ЄДРПОУ	14360570
Правовий статус суб'єкта	Юридична особа
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство
Види діяльності	64.19 Інші види грошового посередництва
Місцезнаходження (юридична та фактична адреса)	Україна, 01001, місто Київ, ВУЛИЦЯ ГРУШЕВСЬКОГО, будинок 1Д
Веб сторінка	www.privatbank.ua
Контактні телефони	+380567353282 ,+380567896614
Керівництво	Герхард Бьош

Джерело: [20].

Єдиним акціонером Банку, якому належать 100% акцій Банку, є держава в особі Кабінету Міністрів України [21].

Банк має статутний капітал у розмірі 206 059 743 960,00 гривень, що складається з 735 927 657 простих іменних акцій, кожна з номінальною вартістю 280 гривень [21].

Перейдемо до організаційної структури АТ КБ «ПриватБанк». Держава володіє правами власника банку, а органи управління банком працюють відповідно до найкращих практик корпоративного управління, включаючи Принципи корпоративного управління для підприємств з державною часткою Організації економічного розвитку та співробітництва, Принципи корпоративного управління для банків від Базельського комітету з банківського нагляду та Рекомендації Європейської банківської організації щодо внутрішнього управління. Ці принципи застосовуються з урахуванням законодавства України. Кодекс корпоративного управління містить принципи корпоративного управління, а Статут банку визначає повноваження Правління банку, Наглядової ради та інших колегіальних органів [21].

ПриватБанк має складну організаційну структуру, що включає декілька рівнів управління. На вершині структури знаходиться Наглядова рада, яка відповідає за стратегічне управління банком та контролює діяльність

виконавчого органу – Правління. Правління банку забезпечує повсякденне функціонування банку, включаючи фінансове управління, ризик-менеджмент, роботу з клієнтами та багато іншого. Нижче за рівнем розташовані відділення та філії банку, що займаються наданням різних фінансових послуг клієнтам. Також, у структурі банку є окремі підрозділи, які займаються спеціалізованою діяльністю, такою як інвестиційне банкінг, трейдинг, цінні папери та інше. Загалом, організаційна структура ПриватБанку є дуже складною та має багато різних рівнів та підрозділів [21].

Також потрібно сказати про облікову політику банку. Банк здійснює облік своїх операцій відповідно до внутрішніх облікових правил та міжнародних стандартів фінансової звітності, а також виконує всі вимоги законодавства України, в тому числі правил та норм, що встановлює Національний банк України. Для забезпечення єдиної методології бухгалтерського обліку в банках, використовується комплексна автоматизація та комп'ютеризація, на основі чого банк подає свою звітність та іншу інформацію до Національного банку України у визначені строки та у форматах, встановлених органом регулювання [22].

Загальна характеристика підприємства АТ КБ «ПриватБанк» свідчить про те, що це велика та успішна банківська установа зі значним досвідом роботи на фінансовому ринку. Банк має розвинену мережу відділень та надає широкий спектр фінансових послуг для різних категорій клієнтів. АТ КБ «ПриватБанк» є одним з найбільших банків України та займає провідні позиції в банківському секторі.

2.2. Аналіз економічного та фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк»

АТ КБ «ПриватБанк» є найбільшим випускником і операційним серед платіжних карток в Україні. Банк має власну систему грошових переказів "PrivatMoney" та найбільшу в державі інтернет-банкінг і платіжну систему "Приват24". Банк має генеральну ліцензію Національного банку України на здійснення банківських операцій і пропонує весь спектр банківських послуг для корпоративних і приватних клієнтів відповідно до міжнародних стандартів.

Проаналізуємо основні показники роботи АТ КБ «ПриватБанк» за 2019-2021рр. за допомогою аналізу стану активів банку (табл.. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки і структури активів АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 - 2021рр.

Показники	2018 р.		2019 р.		2020 р.		2021 р.		2022 р.	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Грошові кошти та їх еквівалент	27360	9,8	45894	14,8	49911	13,04	52835	13,2	96380	17,8
Заборгованість банків	-	0,0	27118	8,8	25059	6,55	26243	6,5	103837	19,2
Кредити та аванси клієнтам	50140	18,0	59544	19,2	55021	14,38	68218	17,0	68084	12,6
Інвестиційні цінні папери:										
– за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	86244	31,0	84680	27,3	100750	26,33	93096	23,2	95716	17,7
– за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	79299	28,5	66602	21,5	119196	31,15	129074	32,2	143920	26,6
– за амортизованою собівартістю	14577	5,2	875	0,3	1765	0,46	107	0,03	116	0,02
Поточні податкові активи	184	0,1	2257	0,7	6660	1,74	9978	2,5	9079	1,7
Відстрочені податкові активи	-	0,0	-	0,0	-	0,00	-	0,0	1100	0,2
Інвестиційна нерухомість	3340	1,2	3379	1,1	2933	0,77	1989	0,5	2155	0,4
Основні засоби та нематеріальні активи	3843	1,4	6553	2,1	7720	2,02	7450	1,9	6700	1,2

Продовження таблиці 2.2

Інші фінансові активи	2756	0,99	2228	0,7	3467	0,91	2673	0,7	4318	0,8
Інші активи	8899	3,2	10529	3,4	10129	2,65	9715	2,4	9189	1,7
Активи, утримувані для продажу	117	0,04	-	-	32	0,01	7	0,002	64	0,01
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	1361	0,5	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Всього активів	278120	100	309659	100	382643	100	401385	100	540658	100

Джерело: сформовано автором на основі фінансових звітів [23-27].

Таблиця надає інформацію про зміни показників фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2018 по 2022 рік. Загальна сума активів банку збільшилася з 278120 млн. грн. у 2018 році до 540658 млн. грн. у 2022 році., що свідчить про позитивний розвиток бізнесу.

Грошові кошти та їх еквівалент у банку також збільшилися протягом трьох років з 27360 млн. грн. у 2018 році до 96380 млн. грн. у 2022 році. Питома вага цього показника збільшилась з 9,8% у 2018 році до 17,8% у 2022 році. Зростання грошових коштів та їх еквіваленту відбулося через різні фактори, такі як збільшення клієнтських вкладів, отримання позик від інших банків та збільшення прибутку банку.

Значне збільшення з 27118 млн. грн. у 2019 році до 103 837 млн. грн. у 2022 році, відсоток до загальних активів зріс з 8,8% у 2019 році до 19,2% у 2022 році., що свідчить про покращення платоспроможності клієнтів банку. Збільшення заборгованості банків відбулося, ймовірно, через збільшення потреб банку у фінансуванні та отриманні кредитів для підтримки своїх операцій та забезпечення ліквідності.

Кредити та аванси клієнтам зросли з 50140 млн. грн. у 2018 році до 68084 млн. грн. у 2022 році. Відсоток до загальних активів зменшився з 18,0% у 2018 році до 12,6% у 2022 році. Зростання кредитів та авансів клієнтам свідчить про збільшення обсягу кредитування клієнтів банку. Це може бути пов'язано з розширенням діяльності банку, залученням нових клієнтів, а також збільшенням

попиту на фінансування в різних секторах економіки.

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибуток чи збиток збільшились з 86244 млн. грн. у 2018 році до 95716 млн. грн. у 2022 році. За справедливою вартістю через інший сукупний дохід зростання з 79299 млн. грн. у 2018 році до 143920 млн. грн. у 2022 році. За амортизованою собівартістю значне зменшення від 14577 млн. грн. у 2018 році до 116 млн. грн. у 2022 році. Зміни в інвестиційних цінних паперах можуть бути обумовлені різними факторами, такими як зміна стратегії управління активами, вкладання коштів у різні види цінних паперів, зміни на фінансовому ринку, а також зміни в рівні довіри до різних видів цінних паперів.

Поточні податкові активи зросли з 184 млн. грн. у 2018 році до 9078 млн. грн. у 2022 році, а також інші фінансові активи зросли з 2756 млн. грн. у 2018 році до 4318 млн. грн. у 2022 році. Збільшення поточних податкових активів може бути результатом зростання податкових зобов'язань, які можуть бути відшкодовані в майбутньому, або зміни в бухгалтерському обліку цих активів.

Загалом, зміни у показниках банку відбулися під впливом різних факторів, таких як зміни в економічному середовищі, стратегії банку, попиту та пропозиції на фінансовому ринку та інші фактори, що впливають на фінансову діяльність банку.

Структура пасивів банку відображає спосіб, яким банк фінансує свою діяльність. Пасиви банку є зобов'язаннями перед його клієнтами та кредиторами. Також потрібно проаналізувати структуру пасивів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2022 роки (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки і структури пасивів АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2022 рр.

Показники	2018 р.		2019 р.		2020 р.		2021 р.		2022 р.	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Заборгованість перед НБУ	9817	3,53	7721	2,49	-	0,0	-	0,0	-	0,0

Продовження таблиці 2.3

Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	196	0,07	201	0,06	19	0,005	3	0,001	-	0,0
Кошти клієнтів	230997	83,06	240457	77,65	312568	81,69	325319	81,05	471863	87,3
Податкові зобов'язання	8	0,003	9	0,003	9	0,002	12	0,003	-	0,0
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	137	0,05	122	0,04	147	0,04	158	0,04	-	0,0
Інші фінансові зобов'язання	2255	0,81	2626	0,85	4053	1,06	3824	0,95	8582	1,6
Резерви та нефінансові зобов'язання	3135	1,13	3897	1,26	12790	3,34	5454	1,36	2274	0,4
Всього зобов'язань	246545	88,65	255033	82,36	329586	86,13	334470	83,33	482719	89,3
Акціонерний капітал	206060	74,09	206060	66,54	206060	53,85	206060	51,34	206060	38,1
Емісійний дохід	23	0,01	23	0,01	23	0,01	23	0,01	23	0,004
Інші резерви	-	0,00	-633	-0,20	-2221	-0,58	-4064	-1,01	-15141	-2,8
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів	-3303	-1,19	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,0
Результат від операцій з акціонерами	12174	4,38	12174	3,93	12174	3,18	12174	3,03	12174	2,3
Загальні резерви та інші фонди	749	0,27	6850	2,21	8481	2,22	9696	2,42	11449	2,1
Накопичений дефіцит	-184128	-66,2	-169848	-54,9	-171460	-44,8	-156974	-39,1	-156628	-29,0
Всього власного капіталу	31575	11,35	54626	17,64	53057	13,87	66915	16,67	57937	10,7
Всього зобов'язань та капіталу	278120	100	309659	100	382643	100	401385	100	540658	100

Джерело: сформовано автором на основі фінансових звітів [23-27].

Аналізуючи структуру та зміни пасивів АТ КБ «ПриватБанк» в період з 201 по 2022 рік, заборгованість перед Національним банком України (НБУ), в 2018 році становила 9817 млрд грн або 3,53% від загальних зобов'язань, в 2019 році зменшилась до 7721 млрд грн або 2,49%. У 2020 і 2021 роках немає вказаних значень, в 2022 році заборгованість перед НБУ склала 0 млн грн або 0,0%. Зменшення заборгованості перед НБУ з 2018 року до 2019 року може бути

результатом активного зусилля банку щодо погашення зобов'язань перед регулятором. У 2020 році та наступні роки нульова заборгованість може означати вирівнювання зобов'язань або зміни в політиці кредитування з боку НБУ.

В 2018 році кошти клієнтів склали 230997 млн. грн. (83,06% від загальних зобов'язань). У 2019 році цей показник збільшився до 240457 млн. грн. (77,65%), і на далі збільшувався та в 2022 році кошти клієнтів збільшилися до 471863 млн. грн. (87,3%). Зростання коштів клієнтів свідчить про збільшення довіри клієнтів до банку та його здатність залучати вклади. Це може бути результатом успішних маркетингових кампаній, розширення мережі філій, а також стабільної репутації банку.

Акціонерний капітал становив найбільшу частку в капіталі банку у період 2018-2022 роки, а саме 206060 млн. грн., тоді як емісійний дохід мав найменшу частку – 23 млн. грн.

В 2018 році накопичений дефіцит становив -184,128 млн. грн. (-66,2% від загального капіталу). У 2019 році цей показник скоротився до -169,848 млн. грн. (-54,9%). В 2020 році накопичений дефіцит становив -171,460 млн. грн. (-44,8%), а в 2021 році він зменшився до -156,974 млн. грн. (-39,1%) та знову зменшився в 2022 році, а саме до -156,628 млн. грн. (-29,0%), також потрібно помітити значне зменшення питомої ваги цього показника. Зменшення накопиченого дефіциту означає зменшення збитків банку. Це може бути результатом впровадження ефективних стратегій управління ризиками, оптимізації витрат, поліпшення операційної діяльності та зростання доходів.

Враховуючи аналіз цих показників, можна зробити висновок про певну стабільність та зростання фінансової позиції АТ КБ «ПриватБанк» протягом розглянутого періоду. Важливо враховувати, що цей аналіз базується на наданих даних і не враховує можливих зовнішніх факторів, які також можуть вплинути на фінансовий стан банку.

Для повної картини потрібно також проаналізувати доходи, витрати та чистий прибуток банку за відповідний період (див. таблицю 2.4).

Таблиця 2.4

Доходи, витрати та чистий прибуток АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2022 рр.,

млн. грн

Найменування статей	Роки					Зміна, 2022-2018 рр.	
	2018	2019	2020	2021	2022	млн.грн.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Процентні доходи	30754	33841	33563	35857	43687	12933	142,05
Процентні витрати	-13996	-14162	-11943	-6533	-3767	10229	26,91
Чистий процентний дохід	16758	19679	21620	29324	39920	23162	238,21
Комісійний дохід	19590	24575	27649	35057	32945	13355	168,17
Комісійні витрати	-4402	-6386	-8888	-11840	-12505	-8103	284,08
Чистий комісійний дохід	15188	18189	18761	23217	20440	5252	134,58
Інші доходи	4701	9111	20475	12428	20609	15908	438,40
Інші витрати	-17703	-16666	-34499	-31230	41343	59046	-233,54
Прибуток до оподаткування	12855	32700	24586	35300	34470	21615	268,14
Інший сукупний дохід/витрати	-1874	1974	-1549	-1818	-10984	-9110	586,13
Відрахування до резерву на зменшення користності	-6089	-4	-1771	-856	-15396	-9307	252,85
Прибуток за рік	12846	32670	24561	35242	30254	17408	235,51
Всього сукупних доходів	10972	34644	23012	33424	19270	8298	175,63

Джерело: сформовано автором на основі фінансових звітів [23-27].

Ця таблиця надає інформацію про фінансові результати банку за п'ять років (2018-2022).

За п'ять років процентні доходи банку зросли на 142,05%, що становить збільшення на 12933 млн. грн. ,але у той же час процентні витрати також збільшились на 26,91% або на 10229 млн. грн., що все одно вказує на покращення

управління ризиками банку.

Як результат, чистий процентний дохід за 2018-2022 роки збільшився з 16 758 млн. грн. до 39 920 млн. грн., що становить зростання на 138,21%. Збільшення комісійного доходу з 2018 по 2022 рік (з 19 590 млн. грн. до 32 945 млн. грн.) може бути пов'язане з розширенням пакету фінансових послуг, що надаються клієнтам банку, таких як операції з платіжними картками, міжнародні перекази тощо. Зростання комісійних витрат (з -4 402 млн. грн. до -12 505 млн. грн.) може бути наслідком зростання витрат на розвиток та підтримку цих послуг.

Значне збільшення відрахувань до резерву на зменшення корисності (з -6 089 млн. грн. до -15 396 млн. грн.) свідчить про зростання обсягу непогашених позик та ризиків, пов'язаних з ними. Банк може призначати більші резерви для покриття можливих збитків від неповернення позик.

Нарешті, прибуток за рік банку за роки 2018-2022 років прибуток за рік збільшився з 12 846 млн. грн. до 30 254 млн. грн., що становить зростання на 235,51%. Ці фінансові показники свідчать про успішність діяльності банку та покращення його фінансових результатів.

Аналізуючи ці дані, можна зробити висновок, що АТ КБ «ПриватБанк» за останні п'ять років показує позитивну динаміку фінансових показників. Великий ріст вказує на збільшення процентних доходів, чистого процентного доходу, комісійного доходу та інших доходів. Однак, варто звернути увагу на збільшення комісійних витрат, інших витрат та відрахування до резерву на зменшення корисності, що може вплинути на прибуток компанії.

АТ КБ «ПриватБанк» прагне бути символом стабільності, довіри та росту, як важливої національної установи та показника респектабельності. Зараз банк надає свої послуги всім верствам населення, що призводить до його провідної позиції на ринку роздрібних банківських послуг в Україні.

Кредитний портфель АТ КБ «ПриватБанк» – це сукупність кредитних зобов'язань, які банк видає своїм клієнтам. Цей портфель складається з різних видів кредитів, таких як іпотека, кредитні картки тощо, та може містити як

іпотечні кредити для придбання нерухомості, так і споживчі кредити для фінансування особистих потреб клієнтів. Кредитний портфель АТ КБ «ПриватБанк» є важливою складовою частиною діяльності банку і генерує основну частину його прибутку.

Таблиця 2.5 аналізує кредитний портфель банку за досліджуваний період, оскільки кредитні операції є основним джерелом доходів для банків.

Таблиця 2.5

Аналіз кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» за 2018-2022 рр.

Показники	2018 р.		2019 р.		2020 р.		2021 р.		2022 р.	
	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	212,8	72,9	210,6	71,1	164,3	70,6	163,5	67,4	167,9	67,0
Кредити юридичним особам	5,6	1,9	6,3	2,1	5,5	2,4	4,1	1,7	5,3	2,1
Кредити фізичним особам – кредитні картки	45,3	15,5	51,9	17,5	40,6	17,4	45,3	18,7	46,6	18,6
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	12,9	4,4	11,5	3,9	9,6	4,1	9,9	4,1	3,9	1,6
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	4,2	1,4	4,1	1,4	3,5	1,5	5,3	2,2	3,9	1,5
Кредити фізичним особам – кредити на придбання авто	0,3	0,1	0,3	0,1	0,04	0,02	0,4	0,2	0,3	0,1
Кредити фізичним особам – інші кредити	0,7	0,2	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,01	0,03	0,01

Продовження таблиці 2.5

Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	8,3	2,8	8,6	2,9	6,9	2,9	11,9	4,9	21,3	8,5
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	1,8	0,6	2,4	0,8	2,2	1,0	2,1	0,9	1,2	0,5
Всього кредитів та авансів клієнтам	291,9	100,0	296,0	100,0	232,8	100,0	242,6	100,0	250,5	100,0

Джерело: сформовано автором на основі фінансових звітів [23-27].

З 2018 по 2022 рік, сума кредитів та дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом знизилася з 212,8 млрд. грн. до 167,9 млрд. грн. Загальний відсоток у складі активів також зменшився з 72,9% до 67,0%. Це може свідчити про зменшення обсягу фінансових лізингових операцій банку протягом цього періоду.

За період з 2018 по 2022 рік, сума кредитів юридичним особам коливалася від 4,1 млрд. грн. до 6,3 млрд. грн. Цей ріст свідчить про збільшення кредитування юридичних осіб відносно загального обсягу кредитів.

Сума кредитів МСП збільшилася з 8,3 млрд. грн. в 2018 році до 21,3 млрд. грн. в 2022 році. Це свідчить про значне зростання підтримки малого та середнього бізнесу банком. Відсоток у складі активів також збільшився з 2,8% до 8,5%.

Кредити фізичним особам можна розділити на кілька груп:

– кредитні картки, сума кредитів на кредитні картки збільшилася з 45,3 млрд. грн. у 2018 році до 46,6 млрд. грн. у 2022 році. Відсоток кредитних карток у загальній активній масі практично залишився стабільним на рівні 18,6%. Це свідчить про зростання популярності кредитних карток серед фізичних осіб.

– іпотечні кредити, сума іпотечних кредитів зменшилася з 12,9 млрд. грн. у 2018 році до 3,9 млрд. грн. у 2022 році. Відсоток іпотечних кредитів у загальній активній масі також зменшився з 4,4% до 1,6%. Це може свідчити про зниження

попиту на іпотечне кредитування.

– споживчі кредити, сума споживчих кредитів змінилася з 4,2 млрд. грн. у 2018 році до 3,9 млрд. грн. у 2022 році. Відсоток споживчих кредитів у загальній активній масі також знизився з 1,4% до 1,5%. Це свідчить про стабільний обсяг споживчого кредитування протягом даного періоду.

– кредити на придбання авто, обсяг таких кредитів залишався незначним і майже не змінювався протягом 2018-2022 років.

Також потрібно здійснити аналіз структури кредитного портфелю банку (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Структура кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» за 2019-2021 рр.

Види депозитів	2018 р.		2019 р.		2020 р.		2021 р.		2022 р.	
	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%
Фізичні особи	182,7	79,1	190,0	79,0	227,7	72,8	229,4	70,5	340,3	72,1
Юридичні особи	48,1	20,8	50,4	21,0	84,7	27,1	95,7	29,4	130,9	27,7
Міжбанківські депозити	0,2	0,1	0,2	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1	0,6	0,1
Всього депозитів	230,9	100	240,6	100	312,7	100	325,3	100	471,9	100

Джерело: сформовано автором на основі фінансових звітів [23-27].

Дана таблиця представляє інформацію про обсяги депозитів у АТ КБ «ПриватБанк» у період з 2018 по 2022 роки за різними видами клієнтів.

Загальний обсяг депозитів (всього депозитів) вказаний в млрд. грн. та відображає зростання цієї цифри протягом зазначеного періоду. У 2018 році він становив 230,9 млрд. грн., а в 2022 році зріс до 471,9 млрд. грн. Розподіл депозитів за видами клієнтів показує, які частини депозитів припадають на фізичних осіб, юридичних осіб та міжбанківські депозити.

У розрізі фізичних осіб, обсяг депозитів збільшувався з 182,7 млрд. грн. у 2018 році до 340,3 млрд. грн. у 2022 році. Протягом цього періоду частка депозитів фізичних осіб у відсотковому виразі зменшилась з 79,1% до 72,1%, таке зменшення може бути пов'язане зі збільшенням конкуренції на ринку

банківських послуг і залученням нових сегментів клієнтів.

Щодо юридичних осіб, обсяг депозитів також збільшився з 48,1 млрд. грн. у 2018 році до 130,9 млрд. грн. у 2022 році. При цьому частка депозитів юридичних осіб зросла з 20,8% у 2018 році до 27,7% у 2022 році. Це може свідчити про зростання довіри підприємств до банку та їх бажання зберігати свої кошти в надійній фінансовій установі.

Міжбанківські депозити, як вид депозитів, мають незначний обсяг і показують мінімальні зміни протягом зазначеного періоду. Банк зосереджується більше на залученні депозитів від фізичних та юридичних осіб.

Загалом, з таблиці видно, що АТ КБ «ПриватБанк» збільшує обсяг депозитів у всіх категоріях клієнтів. Фізичні особи є основними вкладниками, але частка юридичних осіб також зростає. Міжбанківські депозити мають незначний вплив на загальний обсяг депозитів. Це свідчить про довіру клієнтів до банку та його ефективну роботу на ринку.

Отже, аналіз даної таблиці дозволяє зробити висновок про тенденції розвитку банківської системи за даний період, а також може бути корисним для розробки стратегій управління ризиками та прогнозування подальшого розвитку банківського сектору.

Для діагностики зовнішнього та внутрішнього середовища пропонується провести SWOT-аналіз компанії.

SWOT-аналіз є інструментом стратегічного планування, який дозволяє проаналізувати сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози (SWOT) компанії. Ось SWOT-аналіз Приватбанку:

Сильні сторони:

- стабільність і надійність, Приватбанк є найбільшим банком в Україні та має довгу історію стабільної роботи.
- широкий спектр фінансових продуктів та послуг, Приватбанк надає широкий спектр фінансових послуг, таких як банківські рахунки, кредитні картки, кредити, страхування, інвестиційні продукти та інше.
- сильна клієнтська база, Приватбанк має велику клієнтську базу, яка

складається з фізичних та юридичних осіб.

Слабкі сторони:

- залежність від внутрішніх та зовнішніх чинників, Приватбанк, як і більшість банків, залежить від економічних, політичних та регуляторних чинників.
- висока конкуренція, банківський сектор України є досить конкурентним, і Приватбанк конкурує з іншими великими банками та кредитними установами.
- низький рівень довіри внаслідок скандалів, пов'язаних з націоналізацією банку в 2016 році, деякі клієнти можуть мати недовіру до Приватбанку.

Можливості:

- розвиток технологій, Приватбанк може використовувати нові технології, такі як блокчейн та штучний інтелект, для поліпшення своїх фінансових послуг та збільшення клієнтської бази.
- розвиток бізнесу за межами України, Приватбанк може розширити свою діяльність на інші ринки, щоб збільшити свою клієнтську базу та підвищити свій прибуток.
- розвиток мобільних послуг, мобільні фінансові послуги стають все більш популярними, і Приватбанк може використовувати цю можливість для залучення нових клієнтів та збільшення своєї рентабельності.

Загрози:

- економічна нестабільність в Україні може вплинути на фінансовий стан Приватбанку та знизити його прибутковість.
- зменшення інвестицій в Україні може знизити фінансові результати Приватбанку та призвести до скорочення його діяльності.
- конкуренція з боку фінансових технологій, з'явлення нових фінансових технологій та стартапів може привести до появи нових конкурентів для Приватбанку, що може вплинути на його рентабельність та клієнтську базу.

SWOT-аналіз дозволяє компанії оцінити свої сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози, що стоять перед нею. Приватбанк має сильну клієнтську базу та широкий спектр фінансових послуг, проте він залежить від економічних та регуляторних чинників, а також конкурує з іншими великими

банками. Приватбанк може використовувати нові технології, розширювати свою діяльність за межі України та розвивати мобільні фінансові послуги, щоб підвищити свою рентабельність та збільшити свою клієнтську базу. Однак, Приватбанк повинен бути готовий до змін в економічному середовищі та викликів, що стоять перед ним, які можуть вплинути на його прибутковість та конкурентоспроможність.

Для того, щоб ефективно використовувати можливості та зменшувати загрози, Приватбанк може розробити та реалізувати стратегії, що відповідають SWOT-аналізу. Наприклад, Приватбанк може розробити план дій для розширення своєї діяльності на інші ринки, використовуючи свої сильні сторони, такі як велика клієнтська база та широкий спектр послуг. Крім того, Приватбанк може розвивати нові продукти та послуги, які відповідають потребам сучасного ринку та конкурують з іншими фінансовими технологіями.

У загалом, SWOT-аналіз дозволяє Приватбанку оцінити свою позицію на ринку та визначити можливості для розвитку. Для того, щоб бути успішним, Приватбанк повинен постійно вдосконалювати свої послуги та продукти, бути готовим до змін в економічному середовищі та працювати над збільшенням своєї конкурентоспроможності.

Також можна провести PEST-аналіз для більше детального аналізу економічного стану підприємства.

PEST аналіз є інструментом, що дозволяє досліджувати фактори, що впливають на підприємство або організацію. PEST розшифровується як політичні, економічні, соціальні та технологічні чинники, що впливають на діяльність компанії.

Розглянемо PEST аналіз Приватбанку:

Політичні фактори:

- зміни у законодавстві, що регулює банківську діяльність;
- ризик політичних нестабільностей в Україні та їх вплив на діяльність банку;
- політичні рішення, що можуть вплинути на курс валют та інфляцію.

Економічні фактори:

- стабільність економіки України та її розвиток;
- рівень безробіття та зарплати населення;
- умови конкуренції на ринку банківських послуг;
- рівень кредитування та споживчої активності населення.

Соціальні фактори:

- зміни у споживчих потребах та поведінці клієнтів;
- розвиток технологій та вплив цього на вимоги до банківських послуг;
- рівень освіти та фінансової грамотності населення.

Технологічні фактори:

- розвиток цифрових технологій та їх вплив на банківський бізнес;
- зміни в інформаційних технологіях та програмних продуктах;
- конкуренція з боку фінтех-компаній та інших технологічних компаній.

Узагальнюючи, PEST аналіз Приватбанку показує, що банк має справу зі значними змінами в економічному та політичному середовищі України, що може мати вплив на його діяльність.

Однак, банк також має можливості для розвитку, які пов'язані зі змінами в технологічному та соціальному середовищі. Наприклад, зростаючий рівень автоматизації та розвиток фінтех-компаній можуть стати викликом для традиційних банків, в той же час Приватбанк має можливість розвивати свої цифрові сервіси та покращувати досвід клієнтів у цьому напрямку. Також зміни в споживчому поведінці та підвищення фінансової грамотності населення можуть призвести до збільшення попиту на банківські послуги, що створює можливості для Приватбанку розширювати свої ринки та підвищувати свою прибутковість.

Таким чином, PEST аналіз Приватбанку дає можливість оцінити зовнішнє середовище, в якому він діє, та підготуватися до змін у майбутньому, які можуть впливати на його діяльність та успішність.

На основі проведеного аналізу економічного та фінансового стану підприємства АТ КБ «ПриватБанк» можна зробити висновок, що підприємство є стабільним та успішним гравцем на ринку банківських послуг України. Зокрема,

за останні роки банк показує стійкий ріст прибутковості та активів, що свідчить про ефективне управління його ресурсами та довіру клієнтів. Крім того, банк успішно впроваджує інноваційні технології та розширює свою клієнтську базу. Однак, слід зазначити, що в умовах нестабільності на ринку та змін в законодавстві, банк повинен постійно аналізувати свою діяльність та вчасно приймати відповідні заходи для збереження своєї позиції.

2.3. Аналіз рівня фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк»

ПриватБанк - це один з найбільших банків в Україні зі значним досвідом роботи та високою репутацією на ринку. Протягом багатьох років ПриватБанк успішно працює в умовах економічної нестабільності, фінансових криз і змін в законодавстві. Останнім часом, в 2016 році, ПриватБанк зазнав серйозних фінансових труднощів і пережив процедуру націоналізації з боку уряду України. Проте, після цього банк успішно реалізував програму реструктуризації та стабілізації, в результаті чого став ще більш стійким та надійним фінансовим установою.

На сьогоднішній день, ПриватБанк має сильний фінансовий потенціал та управлінську команду, що дозволяє йому впевнено діяти на ринку та забезпечувати високий рівень обслуговування своїх клієнтів. Крім того, банк має ряд захисних механізмів та страхових програм, які забезпечують безпеку коштів клієнтів в разі непередбачуваних обставин. У будь-якому випадку, як і в будь-якому банку, існує певний ризик втрати коштів, тому перед здійсненням будь-яких фінансових операцій важливо ретельно вивчити умови та правила договору з банком і відповідально підходити до управління своїми фінансами.

Кожний рік проводиться стрес-тестування НБУ та економічні нормативи, що регламентують капітальну базу банків, саме за цими показниками можна з'ясувати наскільки банк надійний, чим надійніший банк буде за результатами 2021 року до повномасштабного вторгнення тим більше шанс, що саме це банк на період війни не зникне, тому перейдемо до оцінки основних економічних нормативів.

Оцінимо основні економічні нормативи (табл. 2.7 та табл. 2.8.).

Таблиця 2.7

Економічні нормативи АТ КБ «ПриватБанк», 2022 рік

Норматив	Н1, тис.грн	Н2	Н3	Н6	Н7	Н8	Н9	Н11	Н12
АТ КБ «ПриватБанк»	40842924	18,33	9,17	93,76	8,01	0	0,08	0,01	0,02

Джерело: [28].

Проаналізувавши дану таблицю, можна зробити висновок, що усі норми дотримані, як наприклад норматив Н1: 40842924 тис. грн - це капітал банку, тобто грошові кошти, які вкладені в нього власниками. Норматив Н1 відображає співвідношення капіталу та активів банку, що є важливим показником його стійкості та надійності та відповідно до чинних вимог до капіталу, встановлених НБУ, банк повинен утримувати мінімальний рівень регуляторного капіталу у сумі 200 000 тисяч гривень та відношення регуляторного капіталу до активів повинно бути не менше мінімальне значення у 10%.

Норматив достатності основного капіталу (Н3) витримано, норматив короткострокової ліквідності (Н6), норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), норматив великих кредитних ризиків (Н8) та норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9) також відповідають та не перевищують норму. Мають значення 9,17%, 93,76%, 8,01%, 0% та 0,08% відповідно та нормативи інвестування (Н11 та Н12) також відповідають нормі, 0,01% та 0,02%.

Таблиця 2.8

Економічні нормативи АТ КБ «ПриватБанк», 2022 рік

Норматив	Л13-1	Л13-2	LCRbb	LCRib	NSFR
АТ КБ «ПриватБанк»	86,46	1,18	258,84	200,36	156,56

Джерело: [28].

Чим менше значення цих нормативів, тим менша вірогідність проблем з фінансовим станом банку.

Л13-1: Ліквідність за першим рівнем - не менше 20% від обсягу зобов'язань

перед населенням (за винятком цінних паперів, виданих на ім'я власника).

L13-2: Ліквідність за другим рівнем - не менше 40% від обсягу зобов'язань перед населенням (за винятком цінних паперів, виданих на ім'я власника).

LCRbb: Ліквідність покриття високоліквідних активів - не менше 100%. Цей показник є обов'язковим для банків, що є членами Європейського союзу.

LCRib: Ліквідність покриття високоліквідних активів - не менше 100%. Цей показник є обов'язковим для банків, що не є членами Європейського союзу.

NSFR: Норматив стабільності фінансування - не менше 100%. Цей показник встановлюється з метою забезпечення стабільного довгострокового фінансування банку.

Усі ці показники аналізуючи економічні нормативи АТ КБ «ПриватБанк» відповідають нормі.

Тому можна упевнено говорити, що банк надійний по усім нормам встановленим НБУ на 2022 рік, тому ризик-менеджмент у АТ КБ «ПриватБанк» доволі успішний, але також треба подивитися на результати стрес-тестування НБУ за 2021 рік, цей процес дозволяє оцінити, наскільки добре банківська система може пережити стресові ситуації, такі як економічні кризи, збої на фінансових ринках або інші фінансові ризики., щоб більше детально розглянути фінансову стійкість підприємства (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Результати стрес-тестування НБУ у 2021 році

Показник	Приватбанк
Основний капітал банків України за результатами стрес-тестування, млн грн	34680
За базовим макроекономічним сценарієм	50533
За несприятливим макроекономічним сценарієм	40609
Регулятивний капітал банків України за результатами стрес-тестування, млн грн	46245
За базовим макроекономічним сценарієм	62098
За несприятливим макроекономічним сценарієм	52174
Нормативи достатності основного капіталу банків України за результатами стрес-тестування, %	19,16
За базовим макроекономічним сценарієм	22,57
За несприятливим макроекономічним сценарієм	18,03

Продовження таблиці 2.9

Нормативи достатності регулятивного капіталу банків України за результатами стрес-тестування, %	25,55
За базовим макроекономічним сценарієм	27,73
За несприятливим макроекономічним сценарієм	23,17

Джерело: [29].

Ця таблиця містить результати стрес-тестування приватного банку в Україні за трьома різними сценаріями макроекономічного середовища: базовий, несприятливий та регулятивний капітал. Основний капітал банку складає 34 680 млн грн, регулятивний капітал - 46 245 млн грн.

Нормативи достатності основного капіталу та регулятивного капіталу для приватного банку за результатами стрес-тестування складають відповідно 19,16% та 25,55% в базовому сценарії, 22,57% та 27,73% - в несприятливому сценарії, 18,03% та 23,17% - в регулятивному сценарії. Зважаючи на результати стрес-тестування, можна зробити висновок, що АТ КБ «ПриватБанк» в Україні має достатній основний та регулятивний капітали для того, щоб витримати стресові ситуації в економіці, якщо вони виникнуть. Однак, якщо відбудуться значні зміни в макроекономічному середовищі, це може вплинути на фінансові показники банку і його капітал. Тому, АТ КБ «ПриватБанк» повинен продовжувати вдосконалювати свої фінансові стратегії та підтримувати достатній рівень капіталу, щоб забезпечити стійкість своєї діяльності в майбутньому.

Отже, банк, що досліджується, відповідає усіма критеріями та пройшов стрес-тестування.

Фінансова стійкість банку означає систему фінансових відносин, які забезпечують стабільну діяльність та довгостроковий розвиток банку. Ця стійкість може бути досягнута завдяки збалансованій структурі ресурсів, достатньому капіталу та резервам для покриття ризиків. Коефіцієнт фінансового важеля є показником здатності банку залучати кошти на фінансовому ринку. Незважаючи на те, що коефіцієнт фінансового важеля у банку є в межах норми, він наближається до нижньої межі допустимого значення.

У таблиці 2.10 можна побачити коефіцієнти фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк».

Таблиця 2.10

Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк»

Показник	Оптимальне значення	2019	2020	2021
Коефіцієнт надійності	(0,08-0,01)	0,02	0,04	0,71
Коефіцієнт фінансового важеля	(10 – 12)	10,44	10,75	10,53
Коефіцієнт мінімального статутного фонду	(0,04 – 0,05)	0,041	0,44	0,46
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	(12 – 15)	12,48	13,61	14,92
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	(0,3 – 1)	0,679	0,841	0,998
Коефіцієнт мобільності власного капіталу	(> 0)	0,75	0,779	0,854
Коефіцієнт розвитку клієнтської бази	(0,15 – 0,3)	0,223	0,227	0,293
Коефіцієнт мобільності депозитної бази	(> 1)	1,741	1,846	1,968

Джерело: розраховано автором на основі [24-26].

Усі показники відповідають нормі кожен рік, розглянемо кожен з них більше детально.

Коефіцієнт надійності показує, наскільки надійною є компанія. За період з 2019 року по 2021 рік, цей показник значно зрос, з 0,02 до 0,71. Це свідчить про те, що компанія стала набагато більш надійною протягом цього періоду.

Коефіцієнт фінансового важеля показує, скільки зовнішнього фінансування використовує компанія відносно свого власного капіталу. За цей період з 2019 по 2021 рік, цей показник змінився не значно, залишившись майже на тому ж рівні - 10,44 у 2019 році до 10,53 у 2021 році.

Коефіцієнт мінімального статутного фонду показує, яку частку від загального капіталу становить статутний фонд компанії. За період з 2019 по 2021 рік, цей показник трохи зріс, з 0,041 до 0,46.

Коефіцієнт мультиплікатора капіталу показує, на скільки разів вартість акцій компанії перевищує її внутрішній капітал. За період з 2019 по 2021 рік, цей показник також зріс, з 12,48 до 14,92.

Коефіцієнт захищеності власного капіталу показує, яку частку від зобов'язань компанії може покрити її власний капітал. За період з 2019 по 2021 рік, цей показник також зріс, з 0,679 до 0,998.

Коефіцієнт мобільності власного капіталу показує, на скільки легко компанія може перетворити свій власний капітал на грошові кошти. За період з 2019 по 2021 рік, цей показник також зріс, з 0,75 до 0,854.

Коефіцієнт розвитку клієнтської бази показує, як швидко росте клієнтська база компанії. За період з 2019 по 2021 рік, цей показник зріс, з 0,223 до 0,293.

Коефіцієнт мобільності депозитної бази показує, на скільки легко компанія може перетворити свої депозити на грошові кошти. За період з 2019 по 2021 рік, цей показник також зріс, з 1,741 до 1,968.

Загалом, більшість показників зросли протягом цього періоду, що може свідчити про позитивний розвиток компанії. Однак, для повної оцінки фінансового стану компанії необхідно розглядати їх в контексті інших факторів, таких як ринкові тенденції, конкретність та менеджмент компанії.

Одним з основних завдань банку є забезпечення високого рівня рентабельності для досягнення успішної діяльності. Це означає, що стійкі та високі показники рентабельності забезпечать банку стабільну та надійну платоспроможність. У таблиці 2.11 представлені дані про рентабельність АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2019 по 2021 рік.

Таблиця 2.11

Показники рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» за 2018–2021 роки

Рентабельність (%)	2021	2020	2019	2018
ROAA	8	7	8,4	4,3
ROAE	50	47	69,9	40,9
Чиста % маржа	8,9	8,6	8,7	7,5
%Витрати/%Доходи	44,3	44,7	41,2	45,5

Джерело: розраховано автором на основі [23-26].

Ця таблиця містить деякі фінансові показники, що дозволяють оцінити фінансову стабільність і ефективність діяльності підприємства за останні три роки.

ROAA (Return on Assets) – рентабельність активів, що вказує на те, скільки прибутку вдалося заробити на кожні 100 гривень активів. У 2021 році ROAA становить 8%, що на 1% вище, ніж у 2020 році і на 0,4 % нижче, ніж у 2019 році.,

але значно вище ніж у 2018 році. Це свідчить про те, що підприємство використовує свої активи більш ефективно в порівнянні з минулим роком, але все ще не досягло рівня 2019 року.

ROAE (Return on Equity) – рентабельність власного капіталу, що показує, яку частину прибутку вдалося заробити на кожну гривню власного капіталу. У 2021 році ROAE становить 50%, що на 3% вище, ніж у 2020 році і на 19,9% нижче, ніж у 2019 році, але більша на 9,1% ніж у 2018 році. Це означає, що підприємство збільшило рентабельність власного капіталу порівняно з минулим роком, але все ще не досягло рівня 2019 року.

Чиста % маржа – це показник, що відображає, скільки прибутку залишається після відрахування витрат на виробництво. У 2021 році чиста % маржа становить 8,9%, що на 0,3% вище, ніж у 2020 році і на 0,2% вище, ніж у 2019 році, та на 1,4% більше ніж в 2018 році. Це означає, що підприємство збільшило свою чисту маржу в порівнянні з минулим роком, що свідчить про покращення фінансової ефективності виробництва, але загалом маржа залишається на практично одному рівні за останні три роки.

% Витрати/% Доходи – це показник, що відображає відсоток витрат на виробництво від загального доходу. У 2021 році цей показник становить 44,3%, що на 0,4% менше, ніж у 2020 році і на 3,1% вище, ніж у 2019 році. Це свідчить про те, що підприємство знизило відношення витрат до доходів порівняно з минулим роком, але воно все ще трохи вище, ніж у 2019 році, але вище на 1,2% ніж у 2018. Це може вказувати на те, що підприємство все ще не може повністю контролювати свої витрати на виробництво.

Загалом, на основі цієї таблиці можна зробити висновок, що підприємство показує певні покращення у фінансових показниках порівняно з минулим роком, але є деякі проблемні показники, які потребують уваги і подальшого аналізу для покращення ефективності виробництва та збільшення рентабельності.

Загальний аналіз показників фінансової стійкості, ліквідності, рентабельності та динаміки основних показників дозволяє зробити висновок, що АТ КБ «ПриватБанк» має задовільний рівень фінансової стійкості, незважаючи

на кризу в банківській сфері та негативний вплив зовнішніх факторів.

Таким чином, на основі аналізу фінансової стійкості можна зробити висновок, що ризик-менеджмент АТ КБ «ПриватБанк» має досить високий рівень ефективності. Однак, для подальшого забезпечення стійкості та успішності банку, слід продовжувати застосовувати ефективні стратегії управління ризиками та підтримувати оптимальний рівень фінансової стійкості. АТ КБ «ПриватБанк» є одним з найбільш технологічних банків України, який встановлює тенденції на банківському ринку та постійно впроваджує інновації.

В результаті аналізу рівня фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк» можна зробити висновок, що банк є одним з найбільших та найстійкіших банків України. За останні роки банк продемонстрував стабільність та ефективність своєї діяльності, що підтверджується не тільки фінансовими показниками, але й високим рівнем довіри клієнтів та ринкової репутації. На підтримку своєї фінансової стійкості та конкурентоспроможності банк активно застосовує інноваційні підходи в роботі та інвестує у розвиток технологій. Це дозволяє йому зберігати лідерські позиції на ринку та задовольняти потреби своїх клієнтів.

Отже, можна стверджувати, що АТ КБ «ПриватБанк» є надійним та стійким фінансовим інститутом, який має потужний потенціал для подальшого розвитку та зростання в майбутньому.

Висновки до другого розділу

У розділі була проведена загальна характеристика підприємства АТ КБ «ПриватБанк», що надало уявлення про його розміри, види діяльності, ринкову позицію та основні фінансові показники. На основі проведеного аналізу економічного та фінансового стану було здійснено оцінку фінансового здоров'я підприємства. Досліджено такі аспекти, як ліквідність, рентабельність, стабільність фінансових показників та інші ключові фактори.

Аналіз економічного та фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк» показав, що підприємство має стійку позицію на ринку та досягає позитивних фінансових результатів. Показники ліквідності свідчать про достатню готівкову та оборотну активність банку, що гарантує його здатність забезпечувати потреби клієнтів у

фінансових ресурсах. Рентабельність діяльності підприємства також перевищує ринкові показники, що свідчить про ефективність використання ресурсів та генерацію прибутку.

Оцінка рівня фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк» показала, що він має стійку фінансову базу, що забезпечує його здатність до виконання своїх зобов'язань перед кредиторами та клієнтами. Стійкий рівень капіталізації та адекватність капіталу свідчать про фінансову надійність банку.

Отже, результати аналізу економічного та фінансового стану підприємства АТ КБ «ПриватБанк» та оцінки його фінансової стійкості свідчать про успішну фінансову діяльність та здатність підприємства до стійкого розвитку. Ці результати будуть корисними при подальшому дослідженні та розробці рекомендацій з покращення управління ризиками та фінансовою стратегією банку.

3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

3.1. Інструменти оптимізації ризиків

Після виявлення можливих небезпек, з якими керівництво підприємства може стикнутися під час виробничих операцій, потрібно визначити фактори, які впливають на рівень ризику та провести оцінку ризиків та потенційних збитків. Головне завдання керівництва полягає у зменшенні виявлених ризиків шляхом вибору ефективних засобів впливу на ризик та мінімізації можливих збитків в майбутньому. Оптимальний спосіб зменшення ризику повинен бути обраний з урахуванням раціональності та ефективності, які можуть бути досягнуті (див. рис. 3.1).

Рис. 3.1. Способи впливу на ризик

Джерело: створено автором на основі [30].

Зниження ризику – це стратегія, яка полягає в прийнятті заходів з метою зменшення розміру можливих збитків чи ймовірності настання небажаних подій. Це може бути досягнуто шляхом впровадження заходів з попередження ризиків, зниження вразливості до можливих загроз, вдосконалення контролю за процесами та збільшення рівня підготовки до ризиків. Зниження ризику може бути ефективним способом управління ризиками та зменшення можливих витрат і збитків [30].

Збереження ризику – це стратегія, яка передбачає відмову від будь-яких дій, спрямованих на компенсацію можливого збитку або втрати, та несення відповідальності за цей ризик самостійно. Це може бути доцільно, коли компенсація збитку коштує дорого або коли ризик надто великий, щоб бути забезпеченим. Однак, збереження ризику не є безумовною стратегією, оскільки може бути важко передбачити майбутні наслідки та витрати, пов'язані зі збереженням ризику.

Передача ризику – це стратегія, яка полягає в передачі відповідальності за ризик на іншу особу або організацію. Це може бути доцільно, коли ризик надто великий або коли інша сторона може краще з ним справитись, наприклад, страхова компанія. Часто передача ризику здійснюється через страхування, коли страхова компанія бере на себе відповідальність за можливі збитки в обмін на сплату страхової премії. Однак, передача ризику не означає повного позбавлення відповідальності, оскільки особа, яка передає ризик, все ще може нести певний рівень ризику або втрат.

До заходів зі зменшення ризику належать такі стратегії: уникнення ризику, прийняття ризику, запобігання ризику та зниження ризику.

Стратегії впливу на ризик включають широкий спектр підходів та інструментів, які можуть бути застосовані для управління ризиками. Ось декілька загальних стратегій та інструментів, які можуть бути використані (табл. 3.1.).

Таблиця 3.1

Основні стратегії впливу на ризик та їх інструменти

Стратегії	Інструменти
Уникнення ризику	Ця стратегія передбачає уникнення потенційно ризикованих ситуацій або дій. Інструментами, які можуть бути застосовані для уникнення ризиків, є, наприклад, відмова від певних видів діяльності або виробництва, зміна бізнес-моделі або стратегічні зміни в організації.
Зменшення ризику	Ця стратегія передбачає прийняття заходів для зменшення можливих негативних наслідків ризикованих ситуацій. Інструменти, які можуть бути використані для зменшення ризику, включають впровадження технологічних інновацій, впровадження контролюючих процедур та стандартів, поліпшення процесів управління та управління якістю.

Продовження таблиці 3.1

Передача ризику	Ця стратегія передбачає перенесення ризику на інших суб'єктів або сторони. Інструментами передачі ризику можуть бути укладання страхових полісів, укладання угод або контрактів, які передбачають розподіл ризику між різними сторонами.
Прийняття ризику	Ця стратегія передбачає прийняття ризику і зосередження зусиль на його ефективному управлінні. Інструментами, які можуть бути використані для прийняття ризику, є ретельний аналіз ризиків, розробка планів невідкладних заходів, резервування ресурсів для вирішення негативних наслідків та встановлення систем моніторингу та контролю.
Зниження ризику	Ця стратегія передбачає зниження рівня ризику шляхом розподілу його на менш небезпечні компоненти або шляхом забезпечення дублювання систем або процесів. Інструментами, які можуть бути використані для зниження ризику, є диверсифікація інвестицій, створення резервних копій даних та систем, використання контрольних точок та альтернативних шляхів.

Відхилення ризику – це стратегія управління ризиком, яка полягає в уникненні дій, які можуть призвести до можливих негативних наслідків. Ця стратегія зазвичай використовується в тих випадках, коли ризик є неприйнятним або коли його наслідки можуть бути дуже серйозними. Відхилення ризику може означати зміну стратегії, процесів, продукту або поведінки з метою уникнення ризику або зниження його наслідків [31].

Ще один приклад використання стратегії відхилення ризику може бути пов'язаний з відмовою від участі в певних проектах або бізнес-операціях, які можуть бути занадто ризикованими або несуть з собою неприйнятні наслідки. Відхилення ризику може також включати розробку планів невтручання або евакуації, щоб зменшити можливі наслідки негативних подій. У кінцевому підсумку, стратегія відхилення ризику забезпечує зменшення можливих ризиків та збереження ресурсів, що може бути важливим для багатьох підприємств та організацій [32].

Прийняття ризику – це стратегія управління ризиком, яка передбачає свідоме прийняття ризиків із зазначенням конкретних дій, які необхідно вжити у випадку настання негативних наслідків. Ця стратегія зазвичай використовується

тоді, коли потенційні вигоди від дії переважають можливі ризики, і коли підприємство може приймати ризик у межах своїх фінансових та інших можливостей.

Прийняття ризику може бути необхідним для досягнення певних цілей, таких як розвиток нового продукту або вступ на новий ринок. Для успішного виконання стратегії прийняття ризику необхідно провести детальний аналіз ризиків та оцінити можливі наслідки. Далі необхідно розробити план дій та зазначити ресурси, які можуть бути використані для запобігання або зменшення можливих наслідків негативних подій. Крім того, потрібно встановити систему контролю за ризиками та негативними наслідками, щоб вчасно вживати необхідних заходів корекції та відновлювати втрачені позиції [32].

Прийняття ризику може бути успішним, якщо воно здійснюється належним чином та враховується весь комплекс можливих наслідків та ризиків. Однак недооцінка ризиків та недостатня готовність до можливих наслідків можуть призвести до серйозних фінансових та інших втрат.

Запобігання ризику – це набір заходів, спрямованих на попередження настання можливих небажаних подій, що можуть призвести до збитків. Ці заходи можуть включати у себе різноманітні стратегії і методи, такі як контроль якості продукції, профілактичне обслуговування обладнання, викладання інструкцій з безпеки для персоналу, встановлення систем автоматизованого моніторингу, тестування технологій перед їх впровадженням тощо. Заходи, спрямовані на запобігання ризику, дозволяють знизити імовірність настання небажаних подій, що може бути корисним для забезпечення безпеки та стабільності бізнесу.

Зниження ризику – це набір заходів, спрямованих на зменшення можливого збитку або ймовірності виникнення небажаних подій. Це може включати у себе різноманітні дії, такі як розробка плану надзвичайних ситуацій, встановлення безпекових процедур, навчання персоналу та проведення регулярних перевірок технічного обладнання. Зниження ризику може допомогти зменшити можливий збиток, що може бути пов'язаний з небажаними подіями, а також зменшити витрати на компенсацію цих збитків.

У належній системі управління ризиками на підприємстві, головна роль належить запобіганню ризикам. Група запобіжних заходів призначена для зниження ймовірності їх виникнення. У системі управління ризиками використовуються певні форми запобіжної роботи (зображені на рис. 3.2).

Рис. 3.2. Основні форми профілактики ризиків

Джерело: створено автором на основі [32].

Уникнення ризику – це процес виявлення, оцінки та зменшення можливих негативних наслідків дій, прийняття рішень та визначення стратегій, що дозволяють уникнути цих наслідків. Основний принцип уникнення ризику полягає в тому, щоб виявляти ризики заздалегідь та приймати відповідні заходи, щоб зменшити їх вплив на бізнес або організацію. Це може включати розробку планів дій, які передбачають запобігання ризикам, а також створення систем моніторингу та контролю за процесами, які можуть призвести до ризику. Щоб успішно уникати ризику, необхідно знати свої межі та обмеження, розуміти потенційні наслідки ризиків, а також мати певний рівень готовності до можливих кризових ситуацій. Крім того, необхідно ретельно аналізувати інформацію та оцінювати ризики з урахуванням конкретних умов та обставин. Уникнення ризику є важливою складовою будь-якої ефективної стратегії управління ризиками, що дозволяє забезпечити безпеку та стабільність у діяльності бізнесу та організації [33].

Диверсифікація – це стратегія розподілу ризиків, яка полягає в інвестуванні коштів у різні види активів або в компанії різних галузей з метою

зменшення загального ризику порівняно з інвестуванням у один вид активів або одну компанію. Диверсифікація може бути корисною для інвесторів, оскільки вона допомагає зменшити ризики, пов'язані з несприятливими змінами на ринку, включаючи зміни відсоткових ставок, курсів валют та політичну нестабільність. Інвестори можуть диверсифікувати свій портфель, інвестуючи у різні активи, такі як акції, облігації, нерухомість, сировинні товари та інші. Принцип диверсифікації полягає в тому, щоб не вкладати всі свої гроші в один вид активу або в одну компанію, а розподілити ризики між декількома різними активами. Це допомагає зменшити загальний ризик портфеля, оскільки несприятливі зміни в одному активі можуть бути компенсовані сприятливими змінами в інших.

Диверсифікація може мати різні форми інвестування, включаючи географічну диверсифікацію, де інвестор розподіляє свої інвестиції між різними країнами або регіонами, і секторну диверсифікацію, де інвестор розподіляє свої інвестиції між різними галузями економіки. Наприклад, якщо інвестор має портфель з акціями тільки в одній галузі, наприклад, технологій, то в разі несприятливих змін у галузі технологій його портфель може зазнати значних збитків. Але якщо інвестор розподілить свої інвестиції між декількома галузями, наприклад, технологіями, фармацевтикою та фінансами, то він зможе зменшити ризик, пов'язаний з коливаннями в одній галузі [34].

Однак важливо пам'ятати, що диверсифікація не гарантує отримання прибутку і не може запобігти втратам на інвестиціях. Також важливо звернути увагу на додаткові витрати, пов'язані з диверсифікацією, такі як комісії за транзакції та управління портфелем. У кінці кінців, стратегія диверсифікації повинна бути спрямована на створення портфеля, який відповідає інвестиційним цілям та ризикам інвестора. Для цього може бути корисною консультація з фінансовим консультантом або здійснення власного аналізу ринку та ризиків.

Лімітування полягає встановленні максимально допустимих меж для різних видів діяльності та операцій, що можуть належати до ризикових. Цей ризик може бути обмежений шляхом встановлення економічних та фінансових нормативів, таких як: максимальна сума операцій з одним контрагентом,

максимальний розмір запасів товарів на підприємстві, максимальний розмір кредиту, який може бути наданий одному покупцю, мінімальний розмір оборотних активів, граничний розмір використання позикових коштів в обороті, максимальний розмір депозитного внеску в одному банку та інші. Таким чином, система нормативів забезпечує лімітування економічних ризиків [34].

Створення спеціального резервного фонду, також відомого як фонд ризику, є важливим елементом фінансового управління, який може допомогти зменшити ризики, пов'язані з несподіваними витратами або втратами доходів. Такий фонд можна створити на рівні домогосподарства, підприємства, місцевої чи державної влади.

Ідея полягає в тому, щоб збирати кошти, що не використовуються в поточних витратах, і перенаправити їх у фонд ризику. Цей фонд може використовуватися для покриття непередбачуваних витрат, наприклад, аварійних ремонтів, несподіваних медичних витрат, зменшення доходів тощо. Для створення фонду ризику необхідно визначити, яку частину прибутку, доходу або бюджету буде виділено на його формування. Розмір фонду може залежати від обсягу діяльності, ризиків, пов'язаних з нею, та потреби в резервних коштах. Важливо мати на увазі, що фонд ризику не повинен бути використовуваний для покриття поточних витрат або для виконання зобов'язань, які вже заплановані в бюджеті. Він має бути використаний лише для непередбачуваних витрат, що можуть виникнути у майбутньому.

Загалом, створення спеціального резервного фонду може допомогти забезпечити фінансову стійкість та захистити від непередбачуваних ризиків.

Страховий товарний запас – це додатковий запас товарів, який зберігається для забезпечення надзвичайних ситуацій, таких як припинення постачання, збільшення попиту або зниження продуктивності постачальників. Створення страхового товарного запасу може бути корисним для бізнесу, що залежить від імпортованих продуктів або товарів з обмеженим постачанням, а також для тих, хто хоче забезпечити стабільність у виробничому процесі та не хоче ризикувати припиненням постачання в разі непередбачуваних обставин. Щоб створити

страховий товарний запас, спочатку необхідно визначити оптимальний рівень запасів, враховуючи фактори, такі як вартість товарів, витрати на зберігання, ризик втрати товару і термін придатності. Далі необхідно вибрати постачальника, з яким можна укласти договір на забезпечення страхового запасу. При цьому варто звернути увагу на вартість постачання, умови доставки і можливість отримання надзвичайного запасу у разі потреби. Для ефективного управління страховим товарним запасом необхідно систематично оцінювати ризики та моніторити запаси для запобігання надмірному зберіганню або недостатці товарів [35].

Страховий запас коштів – це грошовий резерв, який людина або сім'я зберігає на випадок непередбачуваних подій, таких як втрата роботи, несподівана медична допомога, аварії, ремонти тощо. Його також називають "запас на невдачі" або "запас на критичні ситуації". Звичайно, розмір страхового запасу залежить від багатьох факторів, таких як кількість членів сім'ї, рівень доходу, витрати на житло, їжу, транспорт, медичну допомогу тощо. Загалом, рекомендується мати на рахунку принаймні 3-6 місяців регулярних витрат. Щоб зберігати страховий запас, можна відкрити окремий банківський рахунок або інвестувати гроші в ліквідні активи, такі як облігації, які можна продати за короткий час. Зберігання страхового запасу коштів допомагає зменшити стрес і покращити фінансову стійкість у випадку непередбачуваних подій.

Які саме штрафні санкції ви маєте на увазі? Чи це пов'язано зі злочинами, порушенням законодавства, чи з іншими видами правопорушень? Також, в якій країні ви розглядаєте впровадження такої системи? Кожна країна має свої власні закони і процедури, що відрізняються від інших країн. У загальному, розробка та впровадження системи штрафних санкцій може бути складним процесом, який потребує ретельного планування та врахування багатьох факторів. Для цього можна використовувати різні підходи, наприклад:

Встановлення мінімального та максимального розміру штрафу за певне порушення.

Використання системи накопичення штрафних балів, яка передбачає

нарахування балів за кожне правопорушення, а коли їх кількість досягає певного рівня, встановлюється штраф [36].

Використання системи "три за ґратами", яка передбачає накладення штрафу за певне порушення тричі, після чого порушник автоматично знімається з дорожнього руху, чи займається суспільно корисною роботою, чи іншої санкції.

При впровадженні системи штрафних санкцій необхідно також забезпечити її чітку регулювання та контроль за її дотриманням. Наприклад, це можна здійснити через створення відповідного відомства, яке відповідає за збір і аналіз даних про порушення, накладення штрафів та контроль за їх виконанням.

Надалі, важливим етапом впровадження системи штрафних санкцій є інформування населення про правила та процедури, пов'язані з цією системою. Для цього можна використовувати різні канали комунікації, такі як мас-медіа, офіційні сайти відповідних відомств та інтернет-ресурси. Також слід звернути увагу на відповідність системи штрафів законодавству та правам громадян. Наприклад, визначити процедури сплати штрафів, можливості апеляції, захисту прав та інші нюанси [36].

У разі впровадження системи штрафних санкцій у сфері діяльності компаній, необхідно передбачити відповідні процедури контролю та взаємодії з відповідними регулюючими органами. Наприклад, для запобігання порушень, пов'язаних зі стандартами безпеки та якості продукції, компанії можуть створювати внутрішні правила та процедури, які передбачають штрафні санкції за їх невиконання.

У цілому, впровадження системи штрафних санкцій може бути ефективним інструментом контролю та запобігання правопорушень, але його необхідно ретельно планувати та враховувати різні фактори, що можуть впливати на його успішність та ефективність.

Страховання від ризику – це процес передачі фінансового ризику від людини або організації до страхової компанії. Це може бути зроблено за допомогою укладання страхового полісу, в якому страхова компанія зобов'язується виплатити певну суму грошей у випадку настання певних подій,

таких як аварії, пожежі, крадіжки тощо. У заміну за це, страховик сплачує певну суму грошей, яку називають премією. Страхування від ризику може допомогти зменшити фінансовий ризик для людей та організацій, які є залежними від своєї власності або здоров'я. Наприклад, страхування майна може допомогти виплатити ремонтні роботи в разі його пошкодження, а медичне страхування може допомогти покрити витрати на медичні послуги у випадку хвороби чи травми [37].

Страхування від ризику є важливим елементом фінансового планування для більшості людей та організацій, і може допомогти зменшити страх перед можливими негативними наслідками.

Однак, самострахування може бути непрактичним або неможливим для деяких людей та організацій, особливо якщо є великий ризик втрати великої суми грошей у випадку негативних подій. У такому випадку, кращим варіантом може бути використання страхових послуг для перенесення фінансового ризику на страхову компанію [38].

Хеджування є методом зниження ризику, пов'язаного зі зміною цін на активи або товари. Цей метод використовують багато компаній та інвесторів з метою зменшення можливих втрат. Хеджування полягає в тому, що інвестор (або компанія) відкриває позицію на ринку, яка компенсує можливі збитки від іншої позиції, яка може зазнати збитків внаслідок зміни цін. Наприклад, якщо інвестор має позицію у валютному ринку, то він може відкрити позицію на іншій валютній парі, яка компенсує можливі збитки. Також, компанія, яка експортує товари, може захиститися від ризику валютних коливань, укладаючи договори на фіксовані курси. Хеджування може зменшити ризик втрат, але воно також може зменшити потенційний прибуток. Цей метод є корисним для тих, хто бажає захистити свої інвестиції від ризику, але не хоче повністю відмовлятися від можливого прибутку [39].

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що існує декілька способів оптимізації ризиків в різних сферах діяльності. У фінансовій сфері використовують методи диверсифікації і хеджування для зменшення ризику

інвестування. У проектному менеджменті можна використовувати методики оцінки ризиків, планування резервів і створення контрольних точок, що дозволить зменшити вплив негативних факторів на проект. У сфері безпеки промисловості і технічних систем використовують методи аналізу небезпек, створення систем автоматичного управління із захисту від аварій та інших небезпечних ситуацій. Також важливими є регулярний моніторинг і оцінка ризиків, що дозволяє вчасно виявляти небезпеки та приймати відповідні заходи для їх запобігання.

Отже, оптимізація ризиків є важливою задачею в різних сферах діяльності і вимагає використання різних методів та підходів для досягнення максимальної ефективності в управлінні ризиками.

3.2. Організаційне забезпечення процесу управління ризиками АТ КБ «ПриватБанк»

Управління ризиками є важливим аспектом у діяльності будь-якої фінансової установи, включаючи АТ КБ «ПриватБанк». Організаційне забезпечення процесу управління ризиками включає такі етапи:

Визначення ризиків, організація визначає потенційні ризики, що можуть виникнути в процесі діяльності, аналізує їх та класифікує за різними критеріями, такими як ступінь впливу, ймовірність виникнення та ін.

Розробка стратегії управління ризиками, організація визначає стратегію, яка відповідає їй ризикам та ресурсам, і розробляє план дій для зменшення або управління цими ризиками.

Розробка процедур управління ризиками, організація розробляє процедури, які дозволяють їй ефективно управляти ризиками та забезпечувати дотримання стратегії управління ризиками.

Розробка системи контролю ризиків, організація встановлює систему контролю ризиків, яка дозволяє відстежувати виникнення ризиків та вчасно реагувати на них [40].

Оцінка результатів, організація проводить оцінку результатів управління

ризиками, що дозволяє зрозуміти, наскільки ефективно були застосовані стратегії та процедури управління ризиками, і внести відповідні корективи до цих процесів.

У АТ КБ «ПриватБанк» для управління ризиками була розроблена цілісна система, яка включає в себе відповідні процедури та інструменти контролю, що дозволяє ефективно виявляти та управляти ризиками в різних напрямках діяльності банку.

Кредитний ризик: банк використовує різні методи оцінки кредитного ризику та розробляє стратегії для мінімізації цього ризику, такі як підвищення рівня власного капіталу, диверсифікація портфелю кредитів, встановлення лімітів на кредитування та інші.

Ринковий ризик: банк проводить оцінку ринкових ризиків та використовує інструменти, такі як розробка портфеля інвестицій, зменшення концентрації ризиків, використання фінансових інструментів для захисту від ринкових ризиків та інші [41].

Операційний ризик: банк проводить аналіз ризиків, пов'язаних з процесами та системами управління банком, використовує системи контролю та інструменти для зменшення операційних ризиків та проводить регулярні аудити, щоб переконатися в ефективності цих заходів.

Ліквідний ризик: банк розробляє стратегії та процедури для управління ліквідним ризиком, включаючи резервування коштів, управління портфелем активів та пасивів, регулярні стрес-тести та інші.

Контр-партійний ризик: банк проводить оцінку ризиків, пов'язаних з контрагентами, встановлює критерії вибору контрагентів та використовує інструменти для зменшення цього ризику, такі як встановлення лімітів на операції з контрагентами, вимоги щодо забезпечення виконання зобов'язань та інші [41].

Усі ці заходи дозволяють КБ «ПриватБанк» ефективно управляти ризиками та забезпечувати стабільність своєї діяльності, що є особливо важливим у фінансовому секторі. Крім того, банк регулярно проводить навчання

своїх співробітників з питань управління ризиками та забезпечення безпеки банківської діяльності. Всі співробітники мають доступ до процедур та інструкцій, пов'язаних з управлінням ризиками, та зобов'язані їх дотримуватися. Крім того, КБ «ПриватБанк» має власну службу безпеки, яка відповідає за забезпечення безпеки діяльності банку та захист його клієнтів від шахраїв та інших злочинців. Служба безпеки має широку мережу відділень та представництв, що дозволяє ефективно боротися зі злочинністю у всіх регіонах, де працює банк. Також КБ «ПриватБанк» співпрацює з провідними аудиторськими компаніями та консультантськими фірмами, які надають додаткову експертну підтримку та допомогу у вирішенні складних питань з управління ризиками.

Основна мета управління ризиками в банківській групі полягає в захисті її інтересів, забезпеченні належного рівня надійності відповідно до масштабу проведених операцій та оптимізації прийнятих ризиків. Для цього створюється система управління ризиками з такими цілями, як своєчасна ідентифікація ризиків, оцінка та оптимізація ризиків, вирішення конфлікту інтересів. Процес управління ризиками включає виявлення, аналіз, вимірювання та контроль рівня прийнятих ризиків, оцінку портфельних кредитних ризиків і розробку оптимальних рекомендацій для мінімізації можливих втрат. Основні принципи управління ризиками полягають у виваженості, участі, безперервності, обережності та хеджуванні. При оцінці ризиків необхідно враховувати невизначеність та динамічність фінансових ринків і певні імовірнісні допущення. Важливо забезпечувати ефективний механізм управління ризиками для кожної операції, а також проводити хеджуючі операції. Керівництво повинно бути залучене до процесу управління ризиками [42].

ПриватБанк, як відповідальна особа банківської групи, використовує відповідну організаційну структуру, щоб забезпечити ефективність системи внутрішнього контролю та управління ризиками.

Схема організації процесу ризик - менеджменту в ПриватБанку (рис. 3.3.).

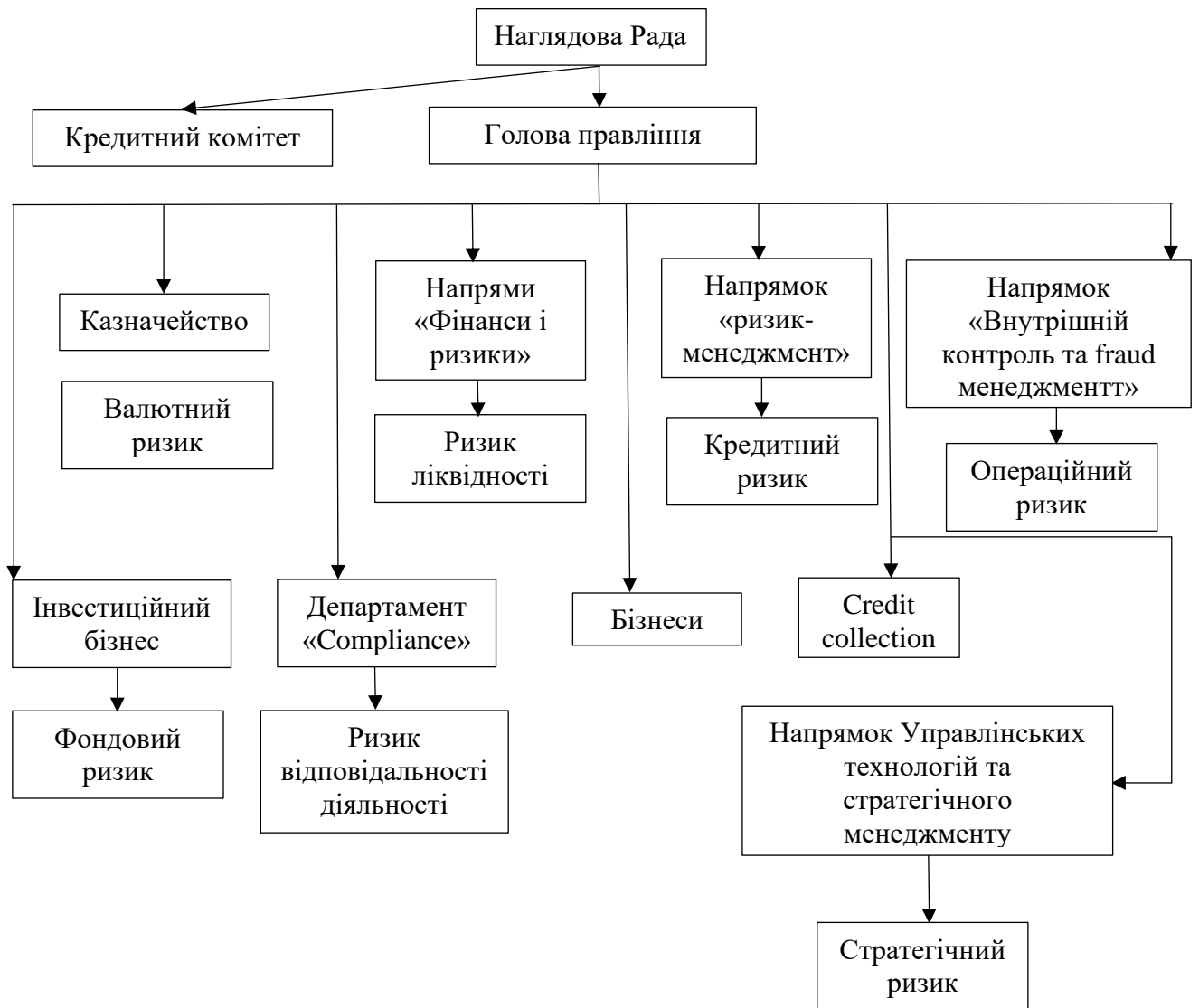

Рис. 3.3. Підрозділи, що беруть участь у процесі управління ризиками

Джерело:[42]

До процесу управління ризиками залучаються наступні структурні підрозділи банку:

Ціль Напрямку Ризик-менеджменту полягає в керуванні кредитним ризиком, що виникає під час діяльності банку. Це досягається шляхом створення ефективної системи прийняття рішень щодо видачі кредитів, контролю та оцінки ризиків, формування адекватних резервів для їх покриття, проведення стрес-тестування та розробки методології для ідентифікації, оцінки, вимірювання та контролю кредитного ризику.

Напрямок Фінанси і ризики спрямовується на управління ризиком ліквідності та процентним ризиком. Це досягається шляхом побудови системи

контролю за цими ризиками, розробки методів їх ідентифікації та оцінки, контролю виконання нормативів, встановлених регулятором, а також дій при підвищеному ризику ліквідності та інформування керівництва. Також проводиться стрес-тестування. [40]

Напрямок «Внутрішній контроль та fraud-менеджмент» займається управлінням операційним ризиком. Для цього побудовується ефективна система внутрішнього контролю з метою збільшення безпеки та ефективності банківських операцій, а також боротьби з шахрайством. Крім того, забезпечується методологічна підтримка для виявлення, вивчення та усунення ризиків. Бізнеси оцінюють кредитний ризик на індивідуальній основі та проводять моніторинг фінансового стану позичальників, вартості та стану забезпечення по кредиту. Також розробляються кредитні продукти.

Кредитний комітет – це колегіальний орган, який відповідає за управління ризиками та моніторинг рівня ризику, який банк приймає. Комітет здійснює аналіз та оцінку кредитної діяльності банку, приймає рішення щодо кредитних операцій, визначає кредитну політику та стратегію банку.

Наглядова Рада – це орган, який відповідає за контроль за фінансовим станом банку та оптимізацію прийнятих ризиків. Рада забезпечує здійснення стратегії та політики банку, контролює діяльність Правління та забезпечує виконання регуляторних вимог.

Правління банку є головним виконавчим органом банку, який підзвітний Наглядовій Раді. Його взаємодія з Наглядовою Радою зосереджена на управлінні ризиками відповідно до загальноприйнятих принципів корпоративного управління та ієрархії управління. Це включає дві складові частини: звітність і рекомендації. Правління банку співпрацює з Кредитним комітетом, щоб розробляти та надавати Наглядовій Раді кредитні проекти, бізнес-плани та стратегію діяльності банку, які перевищують ліміти повноважень комітету. Відповідальність за організацію та реалізацію процесу ризик-менеджменту в Банківській Групі несуть Правління банку та Кредитний комітет як вищі виконавчі органи банку [43].

Back office здійснює перевірку та затвердження кредитних угод, а також відповідальний за проведення в режимі реального часу контролю відповідно до встановлених правил та процедур Банку.

Внутрішній аудиторський відділ відповідає за виявлення та оцінку основних ризиків Банку, сприяє покращенню систем управління та контролю ризиків, проводить оцінку ефективності та доцільності систем контролю та робочих процесів, і розробляє рекомендації щодо можливого покращення.

Департамент "Compliance" забезпечує відповідність діяльності Банку з вимогами та стандартами законодавства та внутрішніх положень [43].

Можна зробити висновок, що управління ризиками є одним з головних пріоритетів банку та відіграє важливу роль у його діяльності. Банк має чітку систему корпоративного управління, яка передбачає взаємодію між Правлінням, Наглядовою Радою та Кредитним комітетом у питаннях ризик-менеджменту. Комітет займається аналізом кредитних проектів, бізнес-планів та стратегії діяльності банку, а Правління та Кредитний комітет несуть відповідальність за організацію та реалізацію процесу ризик-менеджменту в Банківській Групі. Це свідчить про те, що банк серйозно ставиться до забезпечення стійкості своєї діяльності та мінімізації можливих ризиків.

3.3. Напрями ефективного управління ризиками банку з метою подальшого зміцнення власного рівня фінансової стійкості

Рівень ефективності діяльності АТ КБ «ПриватБанк» та масштаб його операцій залежать від обсягу ресурсів, якими володіє банк. Більшість ресурсів формується завдяки залученню коштів клієнтів, тому управління ресурсами банку потрібно розглядати як стратегію та тактику залучення ресурсів на обіговій основі та при організації та управлінні депозитним процесом. Вузьке тлумачення депозитної політики відноситься до стратегії та тактики банку щодо організації ресурсного процесу планування.

Для підвищення рівня фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк» необхідно визначити основні етапи формування ресурсів та контролювати

ресурсну базу банку, зокрема здійснювати аналіз ресурсів, визначати проблеми їх формування, формувати план стимулювання залучення ресурсів та розробляти заходи для підвищення рівня обслуговування клієнтів банку. Також важливо побудувати логістичну схему управління ресурсами банку під час реалізації планових заходів у рамках системи стимулювання залучення коштів клієнтів [44].

Тож, з урахуванням вивчення ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» у попередній частині, ми виділимо головні проблеми залучення депозитів до банку та визначимо способи їх вирішення. АТ КБ «ПриватБанк» є одним з найбільших банків в Україні та на пострадянському просторі. Проте, як і будь-яка інша компанія, він може зіткнутися з проблемами залучення ресурсів. Основними проблемами можуть бути:

– зниження довіри клієнтів, якщо виникнуть скандали або інші проблеми, пов'язані з діяльністю банку, це може призвести до зниження довіри клієнтів та, як наслідок, зменшення кількості вкладників та клієнтів банку.

– конкуренція на ринку існує багато банків, які пропонують різні послуги та мають свою клієнтську базу. Це може стати проблемою для банку, якщо він не зможе конкурувати з іншими банками у вигляді процентних ставок, якості обслуговування та інших факторів [45].

– економічна нестабільність, економічні кризи та інші фактори можуть призвести до того, що клієнти банку зменшать свої вклади або навіть закриють свої рахунки в банку.

Щоб вирішити ці проблеми, АТ КБ «ПриватБанк» може застосовувати наступні стратегії:

Зміцнення довіри клієнтів. Банк може зробити це, зокрема, шляхом удосконалення своєї роботи з клієнтами, забезпечення конфіденційності даних клієнтів, розробки і виконання прозорої політики та ін.

Підвищення конкурентоспроможності. Банк може підвищити свою конкурентоспроможність, запровадивши нові фінансові продукти та послуги, знижуючи відсотні ставки на кредити, збільшуючи відсоткові ставки на вклади,

забезпечуючи більш широкий спектр послуг, підвищуючи якість обслуговування та ін [46].

Розробка різних програм та акцій, щоб залучити нових клієнтів. Наприклад, можна запровадити програму винагороди за рекомендації нових клієнтів, акції з приводу святкування різних подій, знижки на фінансові послуги для клієнтів, які вже мають рахунки в банку, та ін.

Розвиток цифрових технологій. Банк може запровадити нові цифрові послуги, такі як онлайн-банкінг, мобільні додатки, електронні гроші, щоб залучити більше клієнтів, а також зменшити витрати на обслуговування та операцій.

Зменшення ризиків. Банк може знизити ризики, пов'язані з кредитуванням, за допомогою строгих процедур оцінки кредитоспроможності, контролю за платежами та відшкодуванням кредитів, які були надані неблагонадійним клієнтам. Також, банк може розглядати можливість диверсифікації свого портфелю активів, щоб зменшити ризики та забезпечити більш стабільний потік доходів.

Залучення зовнішніх інвестицій. Банк може залучати зовнішні капіталовкладення, наприклад, від інвесторів або інших банків, щоб підвищити свою капіталізацію та розширити свої можливості для розвитку та залучення нових клієнтів.

Загалом, АТ КБ «ПриватБанк» може вирішити проблеми залучення ресурсів, що спрямовані на покращення своєї конкурентоспроможності та забезпечення високої якості обслуговування для своїх клієнтів. При цьому банк повинен зосередитися на розвитку свого бізнесу та розширенні своїх послуг, що забезпечать розвиток іміджу банку і збільшення його клієнтської бази. Невід'ємним елементом будь-якої стратегії залучення ресурсів є підвищення ефективності внутрішніх процесів банку, що дозволить зменшити витрати та збільшити прибуток [47].

Для досягнення цієї мети, банк може впроваджувати нові технології, оптимізувати витрати, залучати та розвивати кваліфіковані кадри.

Найважливішим є забезпечення високої якості обслуговування та відповідності банківських послуг вимогам законодавства. Для цього банк повинен бути прозорим, інформувати клієнтів про умови та вимоги до послуг, вислуховувати скарги та вдосконалювати свої послуги відповідно до потреб клієнтів.

Отже, АТ КБ «ПриватБанк» може вирішити проблеми залучення ресурсів шляхом розвитку бізнесу, залучення зовнішніх інвестицій, підвищення ефективності внутрішніх процесів, розробки програм та акцій для залучення нових клієнтів, зменшення ризиків та забезпечення високої якості обслуговування.

Щоб підвищити ефективність системи стимулювання залучення вкладів та рівень обслуговування клієнтів АТ КБ «ПриватБанк», можна запропонувати наступні планові дії:

- вдосконалення програми лояльності клієнтів: розробити програму лояльності, яка б була привабливою для клієнтів та одночасно вигідною для банку. Наприклад, збільшити відсоток ставки за вклад при певних умовах, таких як регулярність поповнення рахунку, відкриття вкладу на довший термін та інші.
- збільшення кількості каналів залучення вкладів: просунути новітні цифрові технології, збільшити кількість місць, де можна оформити вклад, розширити можливості для онлайн-вкладів та забезпечити належний рівень безпеки [48].
- запровадження технологій миттєвих платежів: запровадження технологій миттєвих платежів дозволить клієнтам швидко та зручно здійснювати операції зі своїми рахунками. Це підвищить рівень обслуговування та зробить банк більш привабливим для клієнтів.
- запровадження програми віртуальних помічників: використання штучного інтелекту та віртуальних помічників дозволить клієнтам отримувати відповіді на свої запитання в режимі реального часу. Це дозволить зменшити час очікування на відповідь від оператора банку та покращить рівень обслуговування.
- запровадження програми онлайн-консультантів: використання спеціалізованих онлайн-консультантів дозволить клієнтам отримувати допомогу та консультації щодо продуктів та послуг банку в режимі реального часу. Онлайн-консультанти

зможуть надавати клієнтам розширені можливості для отримання допомоги, включаючи чат-ботів, телефонну підтримку та відеоконференції з експертами.

– підвищення якості сервісу: забезпечення якісного та швидкого обслуговування клієнтів. Наприклад, зменшення часу очікування в черзі на обслуговування, забезпечення належного рівня обізнаності персоналу банку з продуктами та послугами, що надаються, а також забезпечення належного рівня безпеки під час проведення операцій.

– вдосконалення комунікації з клієнтами: забезпечення доступної та прозорої інформації для клієнтів щодо продуктів та послуг, які надає банк. Зокрема, можна розробити онлайн-систему, яка дозволить клієнтам легко та швидко отримати доступ до інформації про ставки за вклади, умови їх відкриття та інші.

– розвиток мобільного застосунку: забезпечення клієнтам доступу до банківських послуг та інформації про їх рахунки через мобільний застосунок. Розроблення зручного та інтуїтивно зрозумілого інтерфейсу дозволить клієнтам отримувати доступ до банківських послуг та переглядати інформацію про свої рахунки з будь-якого місця та в будь-який час [49].

– запровадження нових фінансових продуктів: розроблення та запровадження нових фінансових продуктів та послуг ,які відповідають потребам та очікуванням клієнтів. Наприклад, можна розробити інвестиційні продукти з високою доходністю та мінімальним ризиком, або кредитні продукти зі зниженою процентною ставкою для відповідальних позичальників.

– підвищення привабливості вкладів: забезпечення високих процентних ставок та додаткових бонусів для клієнтів, які роблять вклади на довший термін. Також можна запровадити програми лояльності для клієнтів, які регулярно використовують банківські послуги та продукти.

– розроблення системи моніторингу та оцінки ефективності: забезпечення постійного моніторингу та оцінки ефективності системи стимулювання залучення вкладів та рівня обслуговування клієнтів. Це дозволить швидко виявляти проблеми та вдосконалювати систему, а також враховувати потреби та очікування клієнтів [50].

Всі ці заходи допоможуть підвищити ефективність системи стимулювання залучення вкладів та підвищити рівень обслуговування клієнтів АТ КБ «ПриватБанк». Однак, варто зазначити, що реалізація такого плану вимагатиме значних витрат та зусиль від банку, тому важливо розробити чіткий та реалістичний план дій, а також забезпечити необхідні ресурси та команду для його виконання.

Логістика в банківській діяльності означає оптимізацію процесів, пов'язаних з обслуговуванням клієнтів та веденням банківських операцій з метою забезпечення ефективності та якості цих процесів.

Один з ключових аспектів логістики в банківській діяльності – це оптимізація ланцюга постачання, що означає забезпечення наявності потрібних ресурсів, матеріалів та інструментів для забезпечення високої якості обслуговування клієнтів. Це може включати в себе вдосконалення процесів забезпечення готівки в банкоматах та інших місцях обслуговування, управління запасами паперових документів та інших матеріалів, що використовуються для виконання банківських операцій. Також важливим аспектом логістики в банківській діяльності є оптимізація інформаційних потоків та забезпечення швидкості та точності обміну інформацією між різними підрозділами банку та зовнішніми сторонами, такими як клієнти та партнери. Це може включати в себе вдосконалення процесів обміну даними та інформацією між різними системами та платформами банку, а також розробку та використання нових технологій, таких як блокчейн, що можуть забезпечити більш ефективний та безпечний обмін даними [51].

Загалом, логістика в банківській діяльності допомагає забезпечити ефективність та якість обслуговування клієнтів та виконання банківських операцій. Для досягнення цієї мети банки можуть використовувати різні інструменти та підходи, такі як впровадження автоматизованих систем управління, вдосконалення процесів роботи з клієнтами та розробка нових продуктів та послуг.

Одним з головних принципів логістики в банківській діяльності є

мінімізація затрат та оптимізація ресурсів. Це означає, що банки повинні постійно вдосконалювати свої процеси та підходи з метою зниження витрат та підвищення ефективності використання ресурсів. Наприклад, банки можуть використовувати технології штучного інтелекту та машинного навчання для автоматизації рутинних процесів та забезпечення швидкої та точної обробки даних.

Також важливим аспектом логістики в банківській діяльності є забезпечення якості обслуговування та задоволення потреб клієнтів. Для досягнення цієї мети банки повинні забезпечувати високий рівень якості послуг, забезпечувати швидку та точну обробку запитів клієнтів, а також надавати клієнтам доступ до сучасних технологій та інструментів, що допоможуть їм здійснювати банківські операції більш ефективно та зручно [52].

Отже, логістика в банківській діяльності є важливим елементом ефективною та якісною роботи банків та допомагає забезпечити високий рівень обслуговування та задоволення потреб клієнтів.

Однією з ключових умов досягнення планових цілей АТ КБ «ПриватБанк» є управління фінансовими потоками, які є специфічними рухами грошових коштів. Використання логістичного підходу в плануванні та управлінні фінансовими ресурсами може забезпечити ефективність банківської діяльності та підвищити рівень ліквідності та регулятивного капіталу. Цей підхід передбачає розгляд об'єктів як систем, які складаються з взаємопов'язаних підсистем зі спільною метою. Планування депозитних ресурсів повинно ґрунтуватися на принципах економічної доцільності та узгодженості цілей управління ресурсами банку для досягнення підвищення ефективності діючої депозитної політики банку.

В результаті проведеного аналізу можна зробити висновок, що ефективно управління ризиками є ключовим фактором успішної діяльності будь-якого банку і є необхідним для зміцнення його фінансової стійкості. Для досягнення цієї мети, банки повинні встановлювати різноманітні напрями управління ризиками, такі як розробка ефективних стратегій, впровадження найкращих

практик управління ризиками, оцінка ризиків та планування заходів з їх зниження, впровадження механізмів моніторингу та контролю ризиків. Застосування цих напрямів управління ризиками дозволить банкам досягти більш ефективного управління своїми ризиками та зменшити можливість виникнення фінансових втрат. При цьому, варто зазначити, що ефективне управління ризиками має бути постійним і динамічним процесом, що потребує постійної оцінки та вдосконалення. Тому, банки повинні забезпечити постійне вдосконалення своїх систем управління ризиками та відповідних методологій для забезпечення стійкості та успішної діяльності в умовах нестабільності фінансового ринку.

Висновки до третього розділу

проведено аналіз та розглянуто різні способи оптимізації ризиків, що стикаються АТ КБ «ПриватБанк». Зокрема, розглянуті методи включають диверсифікацію портфелю активів, застосування фінансових похідних і страхування ризиків. Ці методи можуть допомогти зменшити можливі втрати та збільшити ефективність управління ризиками. Крім того, детально проаналізовано організаційне забезпечення процесу управління ризиками АТ КБ «ПриватБанк». Виявлено, що в банку існує чітка структура управління ризиками, включаючи визначення ролей та відповідальності, систему контролю та звітності. Це сприяє покращенню ефективності управління ризиками та забезпеченню стійкості банку.

Останнім пунктом розділу є аналіз напрямів для більш ефективного управління ризиками банку з метою подальшого зміцнення власного рівня фінансової стійкості. Виявлено, що додаткові напрями можуть включати розвиток імплементації новітніх технологій у сфері управління ризиками, підвищення кваліфікації персоналу та посилення моніторингу ризикових операцій.

На основі проведеного аналізу та розглянутих напрямів, можна зробити висновок, що АТ КБ «ПриватБанк» має розроблену систему управління ризиками, але для подальшого підвищення ефективності та зміцнення фінансової

стійкості банку, необхідно продовжувати розвивати і вдосконалювати існуючі методи та впроваджувати нові інноваційні підходи до управління ризиками. Такі заходи допоможуть знизити можливі втрати, забезпечити стабільність банку та підвищити довіру клієнтів і інвесторів.

ВИСНОВКИ

Після проведення дослідження та аналізу ризик-менеджменту в банківській сфері, можна зробити висновок, що ефективне управління ризиками є однією з найбільш важливих задач для забезпечення стійкості та успішної діяльності банку.

1. Ризик-менеджмент – це систематичний підхід до виявлення, оцінки та керування ризиками, що можуть виникнути в діяльності банку. Він включає в себе як зовнішні, так і внутрішні ризики, такі як ризик кредитування, ринковий ризик, операційний ризик, ризик ліквідності та інші. Для успішного управління ризиками, необхідно знати та розуміти всі аспекти ризик-менеджменту, включаючи процеси стрес-тестування та симуляції, які допомагають оцінити фінансову стійкість банку в різних сценаріях. Також важливо знати і використовувати існуючі способи оптимізації ризиків та мати ефективну структуру управління ризиками в банку.

2. Зовнішні ризики охоплюють фактори зовнішнього середовища, такі як політичні, економічні, соціальні, технологічні та природні чинники, які можуть негативно впливати на бізнес-процеси. Внутрішні ризики включають у себе такі аспекти, як управління, фінанси, персонал та операційні процеси, які можуть призвести до непередбачуваних проблем в діяльності підприємства. Результати аналізу показали, що зовнішні ризики можуть бути пов'язані зі змінами законодавства, економічною нестабільністю, конкуренцією на ринку та швидкими технологічними змінами. Внутрішні ризики можуть включати недостатнє управління ресурсами, фінансові проблеми, конфлікти в колективі та недостатню якість продукції або послуг.

3. В рамках роботи було проведено аналіз досвіду провідних зарубіжних компаній щодо ризик-менеджменту. Дослідження показало, що ризик-менеджмент є ключовим елементом успішного функціонування підприємств в сучасних умовах посиленої нестабільності ринку. Загальний аналіз досвіду зарубіжних компаній вказує на те, що ефективний ризик-менеджмент включає

такі основні етапи: ідентифікацію ризиків, їх оцінку, планування та виконання заходів по зниженню ризиків, контроль та моніторинг ризиків, а також постійне удосконалення системи ризик-менеджменту. Отриманий досвід зарубіжних компаній може бути використаний як цінний вихідний матеріал для удосконалення ризик-менеджменту в українських підприємствах.

4. Робота надає загальну характеристику банку, його розміри, організаційну структуру, основні види діяльності, а також огляд важливих факторів, що впливають на його роботу.

5. У процесі аналізу фінансових звітів банку АТ КБ «ПриватБанк» та звіту про прибутки, було здійснено оцінку загального економічного та фінансового стану організації. Проведено детальний аналіз активів та пасивів АТ КБ «ПриватБанк» за останні роки. Результати дослідження свідчать про значні зміни в структурі та обсягах активів та пасивів банку. Результати аналізу свідчать про стійкість та успішність фінансових операцій банку, що підтверджує його сильну позицію на ринку. На підставі проведених досліджень, можна зробити висновок, що банк АТ КБ «ПриватБанк» показує стабільне зростання прибутковості та фінансової стійкості протягом останніх років. Це вказує на ефективне управління банком, а також на його здатність адаптуватися до змін у фінансовій сфері. Зокрема, звіт про прибутки вказує на збільшення обсягів доходів банку, що свідчить про успішність його бізнес-стратегії.

6. У результаті проведеного детального аналізу фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк» можна зробити наступні висновки. Банк продемонстрував значний рівень фінансової стійкості та довіри на ринку. АТ КБ «ПриватБанк» також проявляє високий рівень довіри з боку клієнтів та інвесторів. Його репутація як надійного фінансового інституту сприяє залученню нових клієнтів та збільшенню депозитів. Банк успішно управляє ризиками, має ефективну систему контролю та дотримується відповідних регуляторних вимог. Також варто відзначити, що банк активно впроваджує інноваційні технології в свою діяльність, що допомагає підвищувати ефективність процесів та забезпечувати зручність для клієнтів. Це позитивно впливає на конкурентоспроможність банку

на ринку фінансових послуг.

7. У дослідженні було проведено аналіз поточних процесів управління ризиками в банку та виявлені їхні потенційні недоліки та слабкі місця. На основі цього аналізу були розроблені рекомендації щодо вдосконалення процесів управління ризиками з метою зміцнення фінансової стійкості банку.

8. Структура управління ризиками в банку АТ КБ «ПриватБанк» демонструє високий рівень організації та професійності. Банк має чітку ієрархічну структуру, яка передбачає наявність відповідальних осіб на різних рівнях управління ризиками. Управління ризиками в банку АТ КБ «ПриватБанк» базується на використанні сучасних методів і інструментів, таких як стохастичне моделювання, стрес-тестування, портфельний аналіз та інші. Банк активно використовує інформаційні технології для збору та аналізу даних щодо ризиків, що дозволяє оперативно реагувати на зміни в економічному середовищі та зменшувати можливі втрати.

9. На основі отриманих результатів були сформульовані рекомендації щодо вдосконалення процесів управління ризиками в банку з метою підвищення його фінансової стійкості. Рекомендації охоплюють такі аспекти, як поліпшення методів ідентифікації ризиків, розвиток більш точних моделей оцінки ризиків, зміцнення контролю за ризиками та вдосконалення процедур управління кризовими ситуаціями. Досягнення фінансової стійкості є важливою метою для будь-якого банку, особливо в умовах нестабільності фінансової системи. Рекомендації, запропоновані у цій роботі, спрямовані на забезпечення ефективного управління ризиками та зниження можливості виникнення кризових ситуацій в банку АТ КБ «ПриватБанк».

Отже, вивчення та аналіз управління ризиками в банку є важливою задачею для забезпечення стійкості та успішної діяльності банку, а вдосконалення системи управління ризиками дозволяє зменшити можливі ризики та підвищити ефективність діяльності банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Проскура В. Ф. Методологічні підходи до управління ризиками / В. Ф. Проскура, Р. Г. Білак // Економіка і суспільство. - МДУ, 2017р. - Випуск № 9 - С. 599-607 (01.05.2023)
2. Черчик Л. М. Система ризик-менеджменту підприємства: сутність та складові / Л. М. Черчик, І. Івашкевич, С. Бегун // Економічний форум. - 2017. - № 1. - С. 178-18 (01.05.2023)
3. Volynets, I. 2016. The Organization of Risk Management at the Enterprise. Economic journal of Lesya Ukrainka Volyn National University. (01.05.2023)
4. Свиноус І. В. Теоретичні засади формування системи управління ризиками підприємства / І.В. Свиноус, О.Ю. Гаврик // Інноваційна економіка. – 2015. – №. 4. – С. 76-80. (01.05.2023)
5. Кавун В. А. Системний підхід як методологічна основа управління проектними ризиками. / В. А. Кавун // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії / ред. О. В. Коваленко. - Запоріжжя, 2018. - Вип. 1 (13). - С. 120 - 123 (01.05.2023)
6. Ризики в діяльності промислових підприємств: види, методи оцінки та заходи подолання ризику [Текст] / Ю. О. Швець // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство / голов. ред. М. М. Палінчак. – Ужгород : Гельветика, 2018. – Вип. 17№Ч.2. – С. 131–135. – Бібліогр.: с.135 (10 назв). – Рез. рос., англ. (15.05.2023)
7. Калюжна Ю. В. Ризикологія : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Маркетинг». Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 36 с. (15.05.2023)
8. Цвігун Т.В., Класифікація ризиків підприємства//«Економічні науки». – Серія "Облік і фінанси". – Випуск 8(29). – Ч4 – 2011. (15.05.2023)
9. Friberg, R. (2015). Managing risk and uncertainty a strategic approach. The MIT Press. (15.05.2023)
10. Hubbard, D. W. (2020). The failure of Risk Management: Why it's broken and how

to fix it. Wiley. (15.05.2023)

11. GIRLING, P. X. (2021). Operational Risk Management A Complete Guide to a successful operational risk framework. JOHN WILEY. (18.05.2023)

12. The Standard for Risk Management in Portfolios, Programs, and Projects (2019). (18.05.2023)

13. Culp, C. L. (2002). The Art of Risk Management: Alternative Risk Transfer, capital structure, and the convergence of Insurance Markets. Wiley. (18.05.2023)

14. Lam, J. (2014). Enterprise risk management from incentives to controls. Wiley. (18.05.2023)

15. Crouhy, M. (2013b). The Essentials of Risk Management, Second edition. McGraw-Hill. (18.05.2023)

16. Hull, J. (2015). Risk management and financial institutions. Wiley. (18.05.2023)

17. Rejda, G., & Mcnamara, M. J. (2014). Principles of Risk Management and Insurance. Pearson. (18.05.2023)

18. Рейтинги і Нагороди. URL: <https://privatbank.ua/about/credentials> (25.05.2023)

19. Соціальна позиція ПриватБанку. URL: <https://privatbank.ua/about/social> (25.05.2023)

20. Приватбанк Youcontrol. URL: <https://youcontrol.com.ua/contractor/?id=10540990> (25.05.2023)

21. Корпоративне управління. URL: <https://privatbank.ua/about/management/corp> (25.05.2023)

22. Облікова політика. URL: <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost> (25.05.2023)

23 Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2018р. URL: https://static.privatbank.ua/files/PB_ConsUkr_2019.04.23FINAL2.pdf?_gl=1*_1rhjnyр*_ga*MTQxOTI1MjM4OC4xNjgzMjk1OTg2*_ga_C7N2L9YCQ9*MTY4NzYyNDMxMS4zLjEuMTY4NzYyNDMzMC40MS4wLjA. (25.05.2023)

24. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2019р. URL: <https://static.privatbank.ua/files/R%D1%96chnij+zv%D1%96t+za+2019rg..pdf> (25.05.2023)

25. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2020р. URL: https://static.privatbank.ua/files/PB_SepUkr_2021.03.15_Zvit_Last_n.pdf (25.05.2023)
26. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2021р. URL: https://static.privatbank.ua/files/doc2_09092022.pdf (25.05.2023)
27. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» за 2022р. URL: https://static.privatbank.ua/files/dod2_01052023_2022.pdf?_gl=1*1rhjny*1rhjny*_ga*MTQxOTI1MjM4OC4xNjgzMjk1OTg2*_ga_C7N2L9YCQ9*MTY4NzYyNDMxMS4zLjEuMTY4NzYyNDMzMC40MS4wLjA. (25.05.2023)
28. Статистична звітність Приватбанк 2022р. URL: https://static.privatbank.ua/files/11012022_doc1.pdf (25.05.2023)
29. Стрес-тестування банків України, 2021 рік. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Stress_Test_Results_2021.pdf?v=4 (25.05.2023)
30. Sosnovska, O., & Dedenko, L. (2019). Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення стійкого функціонування підприємства в умовах невизначеності. Європейський Науковий Журнал Економічних Та Фінансових Інновацій, 1(3), 70–79. <https://doi.org/10.32750/20190106>
31. Голдиш А.С. Розробка заходів щодо впливу на управління організацією економічних ризиків зовнішнього і внутрішнього середовища: кваліфікаційна робота магістра спеціальності 073 " Менеджмент" / наук. керівник В.О. Нікітенко. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 135 с. (25.05.2023)
32. І. В. Троц. Управління ризиками на підприємстві та шляхи їх нейтралізації / Економічні науки // Хмельницький, 2013, № 2, Т. 1 (198). С 46-51. (30.05.2023)
33. Моделі оптимізації ризиків. URL: <http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/27124/20-Pidjarko.PDF> (30.05.2023)
34. Цогла, О.О. Становлення диверсифікаційних процесів у діяльності підприємств [Текст] / О.О.Цогла //Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №7. – С.147–151. (07.06.2023)
35. Дращиця С. А. Товарознавчі аспекти страхового запасу товарів в магазині :

особливості розрахунку та формування / С. А. Дrajниця, О. С. Дrajниця // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2021. – № 6, т. 2. – С. 96-99. (07.06.2023)

36. Толочко, В. М. Основи логістики збуту (розподілу). Управління товарними запасами : метод. рек. для підготовки та проведення практ. занять з курсу «Управління та економіка фармації» в системі післядипломної освіти спеціалістів фармації ПК «Фармація» МОЗ і АМН України / В. М. Толочко, М. В. Чешева. – Х. : Вид-во НФаУ, 2006. – 19 с. (07.06.2023)

37. Бабенко В.Г. Страхування фінансових ризиків як механізм надання гарантій суб`єктам підприємницької діяльності : дисертація ... канд. економ. наук, спец. : 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит / В.Г. Бабенко; наук. керівник В.Я. Плаксієнко. - Мелітополь: Таврійська державна агротехнічна академія, 2007. - 337 с (07.06.2023)

38. Стась Е. П. Господарсько-правове забезпечення страхування підприємницьких ризиків : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Е. П. Стась; кер. роботи О. П. Подцерковний; Нац. ун.-т "Одеська юридична академія". – Одеса, 2012. – 20 с. (07.06.2023)

39. Прогнозування та хеджування фінансових ризиків : монографія / Заред. проф. Л. О. Примостки.— К. : КНЕУ, 2014. —424, [0] с.ISBN 978–966–483–903–4 (07.06.2023)

40. Пеленська І. В. Удосконалення механізму управління кредитним портфелем комерційного банку шляхом моніторингу його структури : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / наук. керівник В. В. Фатюха. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. 115 с. (07.06.2023)

41. Шершенюк М. М. Формування фінансової безпеки АТ КБ «ПриватБанк» на засадах ефективної кредитної політики : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 073 "Менеджмент" / наук. керівник Л. А. Бехтер. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 107 с. (07.06.2023)

42. Положення банківської групи «ПриватБанк» про систему управління ризиками. URL: https://static.privatbank.ua/files/Polozheniye_po_upravleniyu_riska

mi.pdf (07.06.2023)

43. Наглядова рада. URL: https://static.privatbank.ua/files/polog_naglad_rada_02022_023.pdf (07.06.2023)

44. Кльоба Л. Г. Напрями вдосконалення управління банківськими ризиками. Економіка та держава. 2017. № 6. С. 80–85. (12.06.2023)

45. Вороніна Н. М. Удосконалення механізму забезпечення фінансової стійкості комерційного банку : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" / наук. керівник В. В. Фатюха. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 137 с. (12.06.2023)

46. Управління банківськими ризиками в умовах фінансової кризи [Текст] : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Володимир Володимирович Бобиль. - Тернопіль : ТНЕУ, 2015. - 203 с. (12.06.2023)

47. Орехов О. А. Управління фінансовою стійкістю комерційного банку в умовах ризикової діяльності : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / наук. керівник О. О. Шапуров. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. 122 с. (12.06.2023)

48. Шрамко О.О. Проблеми фінансування освіти на сучасному етапі /Шрамко О.О, Бахчеван Е.В. // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2014. - 2 (53). – С.289-293. (12.06.2023)

49. Бобыль, В.В. Стратегия управления капиталом банка в условиях становления современного рыночного хозяйства Украины [Текст] / В.В. Бобыль // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Випуск 211.Том 2-Дніпропетровськ:ДНУ. – 2006.- С. 583. (12.06.2023)

50. Напрями формування сприятливих умов для функціонування та розвитку вітчизняних банків. URL: <https://fr.stu.cn.ua/tmppdf/129.pdf> (12.06.2023)

51. Костюк, О.М. Британський досвід покращення корпоративного управління в банках в умовах кризи [Текст] / О.М. Костюк, О.В. Костюк, Я.І. Мозговий // Економічний простір. 2012. - Ме 58. - С. 119-126. (12.06.2023)

52. Казак, Оксана Олексіївна and Чистякова, Діана Сергіївна (2021) Risk management of investment activity of Ukrainian banks in the conditions of information

ДОДАТКИ

Додаток А

Консолідований звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПриватБанк» за 2018 рік.

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про фінансовий стан

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2018	31 грудня 2017 (перераховано)	31 грудня 2016 (перераховано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви		27 360	25 300	30 159
Заборгованість банків			2 903	
Кредити та аванси клієнтам	8	50 140	38 335	32 615
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	86 244		
- наявні для продажу	9		90 354	64 409
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	79 299		
- утримуються до погашення	9		36 322	
- за амортизованою собівартістю	9	14 577		
Вбудовані похідні фінансові активи	9		34 336	27 044
Передоплата з поточного податку на прибуток	24	184	184	181
Інвестиції в асоційовану компанію				216
Інвестиційна нерухомість	10	3 340	3 648	691
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	11	3 843	3 376	3 472
Інші фінансові активи	12	2 756	2 981	2 679
Інші активи	13	8 899	8 815	9 585
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 361	7 069	8 782
Активи, утримувані для продажу		117	117	
ВСЬОГО АКТИВІВ		278 120	253 740	179 833
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Заборгованість перед НБУ	14	9 817	12 394	18 047
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	15	196	234	2 667
Кошти клієнтів	16	230 997	212 131	180 651
Випущені боргові цінні папери		2	2	2
Поточне зобов'язання з податку на прибуток	24	6	3	1
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	24	137	151	139
Інші фінансові зобов'язання	17	2 255	1 689	1 935
Резерви та нефінансові зобов'язання	18	3 135	3 299	2 552
Субординований борг			129	122
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		246 545	230 032	206 116
КАПІТАЛ				
Акціонерний капітал	19	206 060	206 060	50 695
Емісійний дохід	19	23	23	23
Внески у капітал, отримані за випущені, але не зареєстровані нові акції	19			111 591
Резерв переоцінки приміщень	11	722	804	842
Нереалізований (збиток)/прибуток від інвестиційних цінних паперів		(3 303)	(479)	521
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174	9 934
Резерв переоцінки валют		27	27	29
Накопичений дефіцит		(184 129)	(194 902)	(199 919)
Чисті активи, що належать акціонеру Банку		31 574	23 707	(26 284)
Частка неконтролюючих учасників		1	1	1
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		31 575	23 708	(26 283)
АЛУ		278 120	253 740	179 833

23 квітня 2019

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Консолідований звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 рік.

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"
Консолідований звіт про фінансовий стан

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2019	31 грудня 2018
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	45 894	27 360
Заборгованість банків	7	27 118	-
Кредити та аванси клієнтам	8	59 544	50 140
Інвестиційні цінні папери:			
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	84 680	86 244
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	66 602	79 299
- за амортизованою собівартістю	9	875	14 577
Поточні податкові активи		2 257	184
Інвестиційна нерухомість		3 379	3 340
Активи з права користування	10	1 703	-
Основні засоби та нематеріальні активи	11	4 850	3 843
Інші фінансові активи	12	2 228	2 756
Інші активи	13	9 285	8 899
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 244	1 361
Активи, утримувані для продажу	14	-	117
ВСЬОГО АКТИВІВ		309 659	278 120
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ	15	7 721	9 817
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		201	196
Кошти клієнтів	16	240 457	230 997
Зобов'язання орендаря з лізингу	32	1 734	-
Поточне зобов'язання з податку на прибуток	24	9	6
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	24	122	137
Інші фінансові зобов'язання	17	1 523	2 257
Резерви та нефінансові зобов'язання	18	3 266	3 135
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		255 033	246 545
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Резерв переоцінки будівель	11	614	722
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів		(1 274)	(3 303)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резерв переоцінки валюти		27	27
Накопичений дефіцит		(162 999)	(184 129)
Чисті активи, що належать акціонеру Банку		54 625	31 574
Частка неконтролюючих учасників		1	1
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		54 626	31 575
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		309 659	278 120

Затверджено до виходу та підписано 29 квітня 2020 року.

Г. Крумханзл
 Голова Правління

 Г. Ю. Самаріна
 Заступник Голови Правління
 (з питань фінансів)

 В. В. Ярмоленко
 Головний бухгалтер

Консолідований звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПриватБанк» за 2020 рік.

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2020	31 грудня 2019
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	49 911	45 894
Заборгованість банків	7	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери:			
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	1 765	875
Поточні податкові активи	22	6 660	2 257
Інвестиційна нерухомість		2 933	3 379
Активи з права користування	10	1 738	1 703
Основні засоби та нематеріальні активи	11	5 982	4 850
Інші фінансові активи	12	3 467	2 228
Інші активи	13	8 901	9 285
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 228	1 244
Активи, утримувані для продажу		32	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		382 643	309 659
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ		-	7 721
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		19	201
Кошти клієнтів	14	312 568	240 457
Зобов'язання орендаря з лізингу	31	1 844	1 734
Поточне зобов'язання з податку на прибуток	22	9	9
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	22	147	122
Інші фінансові зобов'язання	15	2 912	1 523
Резерви та нефінансові зобов'язання	16	12 087	3 266
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		329 586	255 033
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	17	206 060	206 060
Емісійний дохід	17	23	23
Резерв переоцінки будівель	11	689	614
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів		(2 937)	(1 274)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резерв переоцінки валют		27	27
Накопичений дефіцит		(162 980)	(162 999)
Чисті активи, що належать акціонеру Банку		53 056	54 625
Частка неконтролюючих учасників		1	1
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		53 057	54 626
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		382 643	309 659

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самаріна
В.о. Голови Правління

 В. В. Ярмоленко
 Головний бухгалтер

Консолідований звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПриватБанк» за 2021 рік.

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2021	31 грудня 2020 (як реклаифіковано)	31 грудня 2019 (як реклаифіковано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	52 835	49 911	45 894
Кредити та аванси банкам	7	26 243	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	68 218	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		222 277	221 711	152 157
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	93 096	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	129 074	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	107	1 765	875
Поточні податкові активи	21	9 978	6 660	2 257
Інвестиційна нерухомість		1 989	2 933	3 379
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	10	1 291	958	651
Основні засоби	10	6 159	6 762	5 902
Інші фінансові активи	11	2 673	3 467	2 228
Інші нефінансові активи	12	9 715	10 129	10 529
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		7	32	-
Загальна сума активів		401 385	382 643	309 659
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Інші залучені кошти		-	-	7 721
Кошти банків		3	19	201
Кошти клієнтів	13	325 019	312 568	240 457
Поточні податкові зобов'язання	21	12	9	9
Відстрочені податкові зобов'язання	21	158	147	122
Інші фінансові зобов'язання	14	3 824	4 053	2 626
Забезпечення у т.ч.:	15	3 651	10 687	2 363
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		373	329	290
- інше забезпечення		3 278	10 358	2 073
Інші нефінансові зобов'язання	15	1 803	2 103	1 534
Загальна сума зобов'язань		334 470	329 586	255 033
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Статутний капітал	16	206 060	206 060	206 060
Емісійний дохід	16	23	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174	12 174
Інші резерви	9, 10	(4 064)	(2 221)	(633)
Резервні та інші фонди банку	16	9 696	8 481	6 850
Накопичений дефіцит		(156 976)	(171 461)	(169 849)
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського Банку		66 913	53 056	54 625
Частки участі, що не забезпечують контролю		2	1	1
Загальна сума власного капіталу		66 915	53 057	54 626
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		401 385	382 643	309 659

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року

Г. Бонд
Голова ПравлінняГ. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Консолідований звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПриватБанк» за 2022 рік.

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	96 380	52 835
Кредити та аванси банкам	7	103 837	26 243
Кредити та аванси клієнтам	8	68 084	68 218
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		239 752	222 277
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	95 716	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	143 920	129 074
- за амортизованою собівартістю	9	116	107
Поточні податкові активи	25	9 079	9 978
Відстрочені податкові активи	25	1 100	-
Інвестиційна нерухомість	10	2 155	1 989
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 392	1 291
Основні засоби	11	5 308	6 159
Інші фінансові активи	12	4 318	2 673
Інші нефінансові активи	13	9 189	9 715
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		64	7
Загальна сума активів		540 658	401 385
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		-	3
Кошти клієнтів	14	471 863	325 019
Інші залучені кошти	15	128	-
Поточні податкові зобов'язання	25	3	12
Відстрочені податкові зобов'язання	25	-	158
Інші фінансові зобов'язання	16	2 647	3 824
Забезпечення у т.ч.:	17	5 804	3 651
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 280	373
- інше забезпечення		4 524	3 278
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 274	1 803
Загальна сума зобов'язань		482 719	334 470
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Інші резерви	9, 11	(15 141)	(4 064)
Резервні та інші фонди банку	19	11 449	9 696
Накопичений дефіцит		(156 628)	(156 976)
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського Банку		57 937	66 913
Частки участі, що не забезпечують контролю		2	2
Загальна сума власного капіталу		57 939	66 915
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		540 658	401 385

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бьош
Голова ПравлінняГ. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер